

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**V Міжнародної
науково-практичної інтернет-конференції**

**«КЛЮЧОВІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ
ГЕРМАНСЬКОЇ ТА РОМАНСЬКОЇ
ФІЛОЛОГІЇ»,**

*присвяченої 100-річчю ДЗ «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка»*

Полтава-Старобільськ

2021

**Міністерство освіти та науки України
Державний заклад «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»**

**Факультет іноземних мов
Кафедра романо-германської філології**

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції**

**«КЛЮЧОВІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ
ГЕРМАНСЬКОЇ ТА РОМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ»,**

*присвяченої 100-річчю ДЗ «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка»*

Полтава – Старобільськ

2021

Рецензенти:

Дмитренко В.І. - доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри всесвітньої літератури та російського мовознавства ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Кобзар О.І. - доктор філологічних наук, професор кафедри ділової іноземної мови Полтавського університету економіки і торгівлі.

Збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Ключові проблеми сучасної германської та романської філології», присвячений 100-річчю ДЗ «Луган. нац. ун-тет імені Тараса Шевченка» (28 квітня 2021 року, Полтава – Старобільськ) / за заг. ред. О.М. Биндас ; Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». – Старобільськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2021. – 117 с.

До збірника ввійшли матеріали V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Ключові проблеми сучасної германської та романської філології».

Збірник розрахований насамперед на молодих науковців, магістрантів та викладачів закладів вищої освіти.

*Рекомендовано до друку вченою радою факультету іноземних мов ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»
(протокол №8 від 26.03. 2021 року)*

ЗМІСТ

Секція 1. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МОВОЗНАВСТВА **6**

1. **Борисенко К.Ю.**
СПЕЦИФІКА ФУНКЦІООНУВАННЯ ОМОНІМІЇ В
СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ
2. **Паславська І.С.**
АНГЛІЦИЗМИ ТА АМЕРИКАНІЗМИ ЯК
НАЙПОШИРЕНІШІ ЗАПОЗИЧЕННЯ СУЧАСНОСТІ
3. **Сергєєва В.Є., Бутенко Л.Л.**
ПОЛІТИЧНИЙ ДИСКУРС У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ
ЛІНГВІСТИКИ
5. **Шехавцова С.О., Сміт І.В.**
СПЕЦИФІКА ФУНКЦІОНУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ
АБРЕВІАЦІЇ У СУЧАСНОМУ ІНТЕРНЕТ- ПРОСТОРІ

Секція 2. РОМАНО-ГЕРМАНСЬКІ МОВИ **34**

1. **Blednova O.G.**
BEREICHERUNG DES DEUTSCHEN WORTSCHATZES
IN DER ZEIT DER PANDEMIE VON CORONAVIRUS
2. **Кобзар О.І.**
АКТУАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ
РОЗМОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ
3. **Комлик Н.Ю.**
ПРИСЛІВ'Я АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК РЕПРЕЗЕНТАНТИ
СУРЯДНИХ СЛОВОСПОЛУЧЕНЬ ІЗ ЄДНАЛЬНИМ
СПОЛУЧНИКОМ AND

4. **Марченко А.В.**
СЕМАНТИЧНІ ВЛАСТИВОСТІ АНГЛІЙСЬКИХ
ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З КОЛОРИСТИЧНИМ КОМПОНЕНТОМ
5. **Сєногонова Г.І.**
НЕОЛОГІЗМИ АНГЛОМОВНИХ ЗМІ ЯК
ВІДОБРАЖЕННЯ ЗМІН РЕАЛЬНОГО СВІТУ
6. **Шаповалова Л.В.**
ГОЛОВНІ КОНЦЕПТИ ТА ЦІННОСТІ ФРАНЦУЗЬКОЇ
ФРАЗЕОЛОГІЧНОЇ КАРТИНИ СВІТУ

Секція 3. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО ТА ЛІТЕРАТУРА **60**
ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

1. **Колесник А.В**
СПІЛЬНІ РИСИ НАТУРАЛІЗМУ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА
УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРАХ

Секція 4. ЗІСТАВНІ СТУДІЇ ТА ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО **64**

1. **Matvienko L.H.**
ELECTRONIC EDUCATIONAL RESOURCES IN
TRANSLATION OF SPECIAL AGRICULTURAL TEXTS

Секція 5. ЛІНГВОДИДАКТИКА **70**

1. **Byndas O.M.**
TO THE PROBLEM OF MEDIA LITERACY IN UKRAINE
2. **Перова С.В.**

**НАВЧАННЯ НЕОЛОГІЗМАМ СУЧАСНОЇ
АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У КОНТЕКСТІ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ**

3. **Склярова І.В.**
СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ КОМПОНЕНТ ЯК ЗАПОРУКА
НАБУТТЯ МАЙБУТНІМИ ВЧИТЕЛЯМИ
КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ В
МІЖКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ
4. **Шехавцова С.О., Окунькова Є.О., Окунькова Л.О.**
ПРОЕКТНА РОБОТА ЯК СПОСІБ РОЗВИТКУ
КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ АНГЛІЙСЬКОЇ
МОВИ
5. **Шкарлет В.О.**
СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД ЩОДО ТРАКТУВАННЯ ПОНЯТТЯ
«ПОЛІКУЛЬТУРНІ ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ»

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МОВОЗНАВСТВА

**Борисенко К. Ю., магістрантка спеціальності
«Філологія. Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська. Мова і література
(англійська)»**

**ДЗ «Луганський національний університет імені
Тараса Шевченка», Старобільськ**

СПЕЦИФІКА ФУНКЦІООНУВАННЯ ОМОНІМІЇ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Омонімія - одне з явищ, властивих усім мовам, яке здавна привертало увагу лінгвістів і філософів. У сучасній англійській мові широко розвинене явище омонімії. Динамічність збагачення лексики англійської мови, тяжіння до запозичень, утворення нових лексичних одиниць у зв'язку з науково-технічних прогресом та розвитком інноваційних технологій визначає необхідність ретельного вивчення цього питання. Омонімія властива всім рівням мовної структури певної мови, одиниці яких складаються зі звукового комплексу й значення.

Аналіз наукової літератури засвідчує, що процес вивчення різноманітних теоретичних проблем омонімії обґрунтовано в теорії і практиці. Проте відсутня однастижна точка зору серед лінгвістів щодо визначення поняття «омонімія» саме в англійській мові.

Процес розробки теорії омонімії має давні традиції і пов'язаний з іменами таких вчених, як М. Ломоносов, Л. Щерба, В. Виноградов, Н. Шансїй, Н. Колесников, Ю. Маслов, М. Фоміна, Л. Булаховський, В. Левицький, П. Соболева, М. Фалькович, Л. Бархударов, Г. Колшанський, О. Ахманова, Л. Булаховський, Л. Малаховський, А. Шайкевич, В. Акуленко, С. Влахов, М. Кочерган, О. Паламарчук, А. Супрун, Є. Федорчук, Н. Колесников та багато інших звертали увагу у своїх роботах на проблеми омонімії та її значення в мовознавстві.

Метою наукової розвідки є дослідження сутності поняття «омонімія» в англійській мові в аспекті різних лінгвістичних студій.

Слід зазначити, що у практиці англійської мови кількість омонімів значно більша, ніж в інших споріднених мовах. Тому видатні лінгвісти присвячували свої праці дослідженню цього лексико-семантичного явища в різні історичні періоди. Іноді відзначалося, що наявність омонімії суперечить логічності мови, єдності знака й значення, основам «закону мовного знака» [1].

У мовознавстві вивчення проблеми омонімії, розпочате ще в епоху пізнього середньовіччя (в XVI і XVII ст.), велося не лише з лексико-семантичному, але й у структурно-граматичному, а також словотворчому аспекті.

Традиційно омоніми (у перекладі з грецької мови – однойменний, від грецького *homos* – однаковий і *onoma* – ім'я, назва) – слова або їх окремі граматичні форми, а також стійкі словосполучення, морфеми, синтаксичні конструкції, що при однаковому звучанні (або написанні) мають абсолютно різні значення [2, с.434].

Незважаючи на велику кількість наукових праць, одностайної думки дослідників щодо визначення цього терміну немає. Тому виділяють чотири основні точки зору з питання визначення поняття «омоніми».

В. Виноградов, О. Ахманова, Л. Булахівської, Е. Галкіна-Федорук, Ш. Баллі, Л. Блумфілд та ін. визначають поняття «омоніми», як слова, що мають однакову фонетичну оболонку, але різне значення незалежно від їх графічного написання.

Мовознавці: С. Броун, В. Арнольд, Н. Шанський, М. Ахтямов та ін., вважають омонімами слова, у яких при збігу звучання й при розходженні значень повинно бути обов'язково однакове написання.

Третя група лінгвістів (Х. Огата і Р. Інглотт) відносить до омонімів співзвучні слова, які мають різне значення і різне написання.

Цим трьом дефініціям протиставляється четверта, що студійована в «Етимологічному словнику» С. Скита, який при

визначенні омоніма виходить із принципу графічного подібності, нехтуючи звуковим [3, с. 9].

Ф. Філін визначає омоніми як «слова, що збігаються (з різних причин) у своїй звуковий оболонці, але мають не пов'язані один з одним значення». Таким чином, учений дає неповне визначення омонімії, включаючи до складу омонімів тільки омофони й омоніми, що збігаються у вимові й написанні, проте залишаючи без уваги омографи [4]

Американський лінгвіст L. Bloomfield визначає омоніми наступним чином: «Different linguistic forms which have the same phonetic form (and differ, therefore, only as to meaning) are known as homonyms» («Різні мовні форми, які мають ті ж фонетичні форми і відрізняються, отже, тільки за змістом, називаються омонімами») [5, с. 145].

Деякі лінгвісти, навпаки, при визначенні омонімії вказують тільки на різницю в написанні й нічого не говорять про збіг або розбіжність слів у їх звучанні. Так, W. Skeat пише: «Homonyms are words which, though spelt alike, differ considerably in meaning» («Омоніми – це слова, які, хоча й пишуться однаково, значно відрізняються за змістом») [6].

Б. Плотноков називає омонімією явище, «коли одна і та ж мовна форма висловлює різні, не пов'язані між собою значення» [7].

Існує певна кількість таксономій, розроблені вітчизняними й зарубіжними вченими, що пропонують класифікації, виходячи з того чи іншого критерію.

Найбільш детальна класифікація була розроблена І. Арнольд. Вона, на основі класифікації W. Skeat, поділяє омоніми на власне омоніми, омофони та омографи, але для повної класифікації власне омонімів, пропонує розподіл їх на такі 12 класів:

1. Часткові омоніми, що мають однакову початкову форму, але різні парадигми (light – ім. світло; light – прикм. легкий).

2. Часткові омоніми, у яких збігаються окремі словоформи, але різна початкова форма (might – ім. сила, влада; might – Past Tense від may).

3. Слова, що належать до однієї і тієї ж частини мови, різні у своїй початковій формі, але співпадаючи в деякій іншій формі. Цей випадок досить рідкісний (axe – axes, axis – axes).

4. Різне лексичне значення при однаковій початковій формі, однакове граматичне значення при різних парадигмах (He – lay – lain і lie – lied – lied).

5. Слова, різні за лексичним і граматичним значенням, але не за парадигмою, так як є незмінним службовим словом (for – прийм., for – спол.).

6. Найбільш типовий вигляд повної омонімії – різне лексичне значення, але належать до однієї і тієї ж частини мови (spring – стрибок, spring – джерело, spring – сезон початку вегетації).

7. Наявність загального компонента в лексичному значенні омонімів (before – прийм., before – присл., before – спол.).

8. Пари слів, що мають максимальну ідентичність. Можуть розглядатися як варіанти одного багатозначного слова.

9. Омоніми, отримані шляхом конверсії (eye – ім., eye – дієсл.).

Про значення похідного слова можна здогадатися, якщо відомо значення початкового слова.

10. Слова, що належать до різних частин мови й збігаються в одній зі своїх форм. Схожість ґрунтується на спільному (thought – ім.; thought – дієсл.).

11. Подібність як лексичного, так і граматичного значення в поєднанні з різницею за формою.

12. Нечисельна група слів, що складається в основному з іменників, які мають подвійну множину, злегка розрізняються за значенням (brother – brothers, brother – brethren) [8, с. 76].

Отже, класифікація важлива при вивченні омонімії в будь-якій мові, величезна кількість робіт, у яких лінгвісти пропонують різні класифікації – свідчення цьому.

Таким чином, можемо зробити висновок, що вивчення проблеми омонімії зумовлено історичними змінами. Відтак, зважаючи на відсутність одностайної думки науковців щодо семантики поняття, можемо підсумувати, що лексичні омоніми –

це слова які мають однакове звучання й написання, але різну семантику. Крім того, їх роль в мовознавстві невизначена та викликає дискусії. У зв'язку з цим спектр питань, пов'язаних з омонімією є недостатньо дослідженим та потребує більш глибокого вивчення.

Література

1. Bridges R. S. On English Homophones. Society for Pure English. Oxford, 1922.; p. 331 – 340.
2. Українська мова. Енциклопедія Редкол.: Русанівський В.М., Тараненко О.О. (співголови), М.П. Зяблюк та ін. К.: «Українська енциклопедія», 2000. 752 с.
3. Головня А. И. Омонимия как системная категория языка: монографія Минск : БГУ, 2007. 132с.
4. Филин Ф. П. Историческая лексикология русского языка М.: Издательство ЛКИ, 2008. 176 с.
5. Bloomfield L. Language. New-York: Holt, Rinehart and Winston, 1965.
6. Skeat W. W. A Concise Etymological Dictionary of the English Language. Oxford: Clarendon Press, 1961. 780 p.
7. Плотников Б. А. Основы семасиологии Б. А. Плотников. Минск: Высшая школа, 1984. 223 с.
8. Арнольд И. В. Основы научных исследований в лингвистике: учеб. пособие. Москва: Высш. шк., 1991. 140 с.

Паславська І.С.,

викладач кафедри романо-германської філології

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»,

Старобільськ

АНГЛІЦИЗМИ ТА АМЕРИКАНІЗМИ ЯК НАЙПОШИРЕНІШІ ЗАПОЗИЧЕННЯ СУЧАСНОСТІ

Останнім часом в українській мові спостерігається тенденція збільшення кількості англіцизмів та американізмів. Вони не перекладаються, а лише транслітеруються. Словниковий склад мови відображає зміни, які відбуваються в суспільстві. Ці зміни насамперед пов'язані з нововведеннями в суспільному

житті, побуті, науці, техніці, культурі. Оскільки подібні зміни відбуваються безперервно й достатньо інтенсивно, зміни словникового складу мови є одним з найактуальніших питань мовознавства.

Метою постає дослідження етапів, історії та передумов введення англіцизмів та американізмів до української мови починаючи з 17 століття.

Значну роль в надходженні в українську мову чужомовної лексики також зіграли курс на інтеграцію України в ЄС, процес глобалізації та орієнтація на країни Заходу. Своєрідним «чемпіоном» серед мов світу, які є джерелом запозичень, виступає англійська мова. Її роль у сучасному житті, у розвитку процесів обміну міжнародною інформацією можна порівняти тільки з роллю латинської мови в епоху середньовіччя. Англійська мова є своєрідною «латиною сучасності», оскільки такої кількості запозичень мовам світу не давала жодна мова, крім латинської і, можливо, грецької.

Характеризуючи вплив англійської мови на українську, І.М.Каминін [1, с.40-41] відзначає, що деякі слова англійського походження можна зустріти ще в українській мові 17-го століття. Проте активізація впливу англійської мови припадає на 19 століття. Це пов'язано з підвищенням авторитету Англії на світовій арені та стрімким розвитком промисловості. Також у 19 столітті в Україну почала проникати багата англійська література, і наслідування усього англійського було модним. Дослідниця С.Ю.Рижикова [2,с.116] наголошує на тому, що українські дворяни захоплювалися західноєвропейською культурою,модою, спортом, запозичуючи такі англійські слова, як котедж, біфштекс, джем, смокінг, ластик, плед, твід, корт, теніс, футбол, гол, поло, крикет, баскетбол.

Проте найбільша кількість англіцизмів та американізмів потрапила в українську мову протягом 20 століття. В цей період спостерігається безпосередній обмін інформацією між народами та країнами завдяки пресі, радіо, телебаченню, кіно, перекладам науково-технічної, суспільно-політичної та художньої літератури, обміну фахівцями у різних сферах господарювання.

С.Ю.Рижикова [2,с.117] зазначає, що в цей період збільшується кількість таких запозичених науково-технічних термінів, як комп'ютер, монітор, лазер, пластик, радар; спортивних термінів – дриблінг, ралі, хук, клінч; економічних та політичних понять – бізнес, проспериті, істеблішмент; побутових понять – джінси, нейлон, транзистор.

Також значну роль у поповненні української мови англіцизмами та американізмами зіграли останні півстоліття 20 століття. Таким чином, як зазначає Г.Г.Тимофєєва[3,с.10], в період політичної «відлиги» 60х років до української мови потрапляють такі слова як кемпінг, супермен. В результаті науково-технічного прогресу 70х років та формування молодіжної субкультури андеграунд до української мови потрапляють такі слова як дисплей, ксерокс, дизайн, поп-арт, рокер, ф'южн. В період так званої «перебудови» 80х років, інтернаціоналізації музики, спорту та науки українська мова поповнюється такими запозиченнями, як менеджмент, маркетинг, спонсор, офіс, хеві-метал, сейшн. З 90х років в Україні відбуваються економічні та політичні перетворення, пов'язані з проголошенням незалежності країни, та починається поглиблене вивчення іноземних мов, особливо англійської.

Початок 21 століття характеризується розвитком інформаційних технологій та глобалізацією усіх сфер суспільного життя, в результаті чого українська мова збагачується такими запозиченнями як дилер, брокер, дистриб'ютор, промоутер, холдинг, сайт, блогер, провайдер, акаунт, домен, кластер, контент, логін, спам, тролінг, драйвер, хакер.

Наведемо деякі з останніх, найбільш актуальних та найчастіше вживаних запозичень – стронгмен, лайкати, френд, шопінг, драйвовий, квест, респонденти, буккросинг, фрілансер, бігборд, лайфхак, челендж, лоукост, хештег, скріншот, тренінг, фідбек, кейтеринг, світшот, капкейк, смузі, бейджик, спікер.

Процес запозичення є невід'ємною частиною процесу розвитку мови, зумовленого розвитком суспільства.

Процес інтенсивної появи американізмів та англіцизмів в українській мові отримує досить неоднозначні оцінки з

боки українських філологів. З одного боку, спостерігається певне збагачення мови, можливість за допомогою запозичень взаємодіяти в різних сферах суспільства, з іншого, засмічення української мови чужими лексичними одиницями.

У зв'язку зі зростанням кількості англомовних запозичень у сучасній українській мові постає питання про ймовірність та необхідність регулювання цим процесом. Варто звернути увагу на досвід європейських країн, що намагаються вести боротьбу з напливом іншомовних слів у різні сфери життя і зберігати оригінальність власних мов.

Зокрема, уряд Франції на заклик провідних філологів видав 1972 р. декрет № 72–12 «Про збагачення французької мови», що передбачав створення комісії для розбудови питомої термінології, а 1975 р. – закон № 75 «Про використання французької мови», що забороняв державним і недержавним установам використовувати чужі слова (у діловодстві, рекламі, назвах товарів тощо), якщо є відповідні французькі. 1994 р. прийнято новий Закон про використання французької мови» (закон Тубона), за порушення якого накладався штраф від 5 тис. франків (для фізичних осіб) до 25 тис. франків (для юридичних). Заснований 1984 р. Генеральний комісаріат французької мови стежить за дотриманням згаданих постанов, перевіряє термінологічні системи, стимулює перекладацьку роботу.

У Польщі ще в другій половині XIX ст. з'явилася традиція заміняти чужі слова на власні. З 1999 р. у країні чинним є закон, за яким за необґрунтоване вживання англіцизмів або американізмів стягують штраф. Рішення щодо нормативності запозичень приймає спеціальна лінгвістична комісія.

Українські мовознавці відзначають численні приклади бездумного й масового впровадження англійських найменувань навіть у тих випадках, коли для них було б зовсім неважко знайти прості й точні українські відповідники (яскравим прикладом є поява в засобах масової інформації назви піплетрія (від англійської основи people – люди та грецької – метрія від metro – вимірюю) замість звичайного слова

опитування)[4,с.50]. Зазначене доводить, що досить часто відповідні слова в українській мові замінюються словами іншомовного, зазвичай англійського чи американського, походження, що може призвести до втрати українською мовою своєї унікальності.

Українська мова активно вбирає в себе лексичні одиниці англійської мови й цей процес набуває масових масштабів.

Регулювання процесу запозичення іншомовних слів мусить здійснюватися виважено, потрібно дуже уважно підходити до оцінки таких запозичень, звертаючи увагу на мовну традицію й стилістичні особливості української мови. У цьому разі іншомовні запозичення загалом та з англійської мови зокрема мають стати поштовхом для породження нових українських слів, що лише збагатять лексичний склад української мови, нададуть підстави пишатися культурною самобутністю й мовною самостійністю та сприятимуть культурі мовлення. Одним зі шляхів досягнення цієї мети має стати об'єднання зусиль мовознавців з політичною волею керівництва країни.

У зв'язку із цим проблема англіцизмів та американізмів в українській мові залишається актуальною й потребує подальшого ретельного дослідження.

Література

1. Каминін І.М. Структурно-семантичне освоєння запозичених слів у сучасній українській літературній мові (на матеріалі побутової лексики): дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Харків, 1994. 191с.
2. Рижикова С.Ю. Англійські слова в українській мові. Питання словотвору і граматичної структури української мови. 1976. С. 115-118.
3. Тимофеева Г.Г. Английские заимствования в русском языке (фонетикоорфографическая ассимиляция): автореф. дисс. ... докт. філол. наук: 10.02.02. Санкт-Петербург, 1992. 30с.
4. Ажнюк Б. М. Мовні зміни на тлі деколонізації та глобалізації // Мовознавство. – 2001. – №3. – С. 48-54.

5. Кислюк Л.П. Словотвірний потенціал запозичень в сучасній українській літературній мові (на матеріалі англійських та німецьких запозичень): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.15. Київ, 2000. 17с.

6. Стишов О. А. Українська лексика кінця ХХ ст. (на матеріалі мови засобів масової інформації). – К.: Вид. центр КНЛУ, 2003. – 388 с.

Сергеева В.Є., к. пед. н., доцент кафедри
романо-германської філології

Бутенко Л.Л., к. пед. н., доцент кафедри
педагогіки

ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

ПОЛІТИЧНИЙ ДИСКУРС У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Зацікавленість сучасного суспільства в представленні достовірної політичної картини світу, зростаюча роль засобів масової інформації, конкуренція за панування сприяють підвищенню уваги людей до теорії і практики політичної комунікації. Значущість політичної комунікації особливо зростає в умовах демократичного устрою провідних країн світу, в яких питання влади відкрито обговорюються, й рішення цілого ряду політичних проблем залежить від того, наскільки адекватно ці проблеми будуть інтерпретовані в мові. Відповідно, важливість і актуальність вивчення політичного дискурсу зумовлена, з одного боку, пошуком політиками оптимальних шляхів мовленнєвого впливу на аудиторію, з іншого боку – розумінням аудиторією істинних інтенцій і

прихованих прийомів мовленнєвого маніпулювання, умінням робити власні висновки.

Дискурс є об'єктом міждисциплінарного вивчення. У науковій літературі до 70-х рр. XX ст. слово дискурс досить часто ототожнювалося з поняттям текст. Це можна пояснити тим, що й досі не в усіх мовах існує слово, яке б відповідало цьому поняттю. У 1980-90-х рр. багато дослідників звертають увагу на проблему дискурсу, відповідно це слово набирає широкого використання. Перш за все, науковці звертаються до його потлумачення у латинській мові, де слово «*discursus*» показує певну еволюцію свого значення. Спочатку воно має значення «розмова», «бесіда», а пізніше набуває перекладу «аргумент», «пояснення», «логічне мислення». З часом цей термін з'являється й в інших мовах. З англійської мови слово *discourse* перекладається, як «мова, бесіда, виступ, діалогічна мова, послідовна промова». Французькою «*discours*» означає «мовлення», а український тлумачний словник обмежується визначенням «розмова, словесна розправа».

Особливо місце серед західних дослідників проблем дискурсу займає німецький лінгвіст Т.А. ван Дейк, згідно позиції якого дискурс є комунікативним явищем, складовою якого є ще й соціальний контекст, тобто надання інформації про учасників комунікації та процеси сприйняття повідомлень [5]. Він стверджує, що дискурс є „комунікативним явищем, складовою якого є ще також і соціальний контекст, надання інформації про учасників комунікації та процеси сприйняття повідомлень” [5, с. 103]. Ю. Габермас розглядає дискурс, як «тип мовної комунікації

особливого різновиду, що передбачає раціональне, критичне осмислення цінностей, норм, правил соціального життя з єдиною метою – досягнення взаєморозуміння» [13, с. 36].

У сучасному розумінні «дискурс» – це складне комунікативне явище, котре, крім тексту, включає в себе також і екстралінгвальні чинники, тобто знання про світ, досвід, думки, погляди, цілі адресата, необхідні для розуміння тексту. В. Дем'янков визначає дискурс передусім як текст у його становленні перед інтерпретатором [6, с. 32]. У свою чергу Л. Нагорна стверджує, що дискурс є явищем дійсності зі знаковою природою та певною структурованістю [12, с. 33]. У дослідженні О. Шейгал дискурс представлено як „система комунікації, що має реальний та потенційний (віртуальний) вимір” [14, с. 21]. У реальному вимірі – це „поточна мовленнєва діяльність у певному соціальному просторі” та тексти, що виникають у результаті цієї діяльності, в потенційному вимірі – семіотичний простір, що включає вербальні і невербальні знаки, орієнтовані на обслуговування цієї комунікативної сфери, тезаурус прецедентних текстів, типові моделі мовленнєвої поведінки, а також система мовленнєвих актів і жанрів, специфічних для цього типу комунікації [Там само].

Таким чином, науковці характеризують дискурс як завершене, цільне та зв'язне явище, тобто таке, що володіє всіма властивостями тексту. Дискурс розглядають одночасно і як *процес*, і як *результат* (у вигляді фіксованого тексту). Учені наголошують на тому, що важливою рисою дискурсу в широкому значенні є його

співвіднесеність із конкретними учасниками акту (мовець та слухач), а також наміром мовця впливати на читача. Отже, у лінгвістиці дискурс трактують як концепт, котрий включає в себе динамічний процес мовленнєвої діяльності та її результат.

Дослідження **політичного дискурсу** знаходиться на перетині різних дисциплін і пов'язано з аналізом форми, завдань та змісту дискурсу, що застосовується в певних („політичних”) ситуаціях [16, с. 46]. Тісна єдність політичного мислення, політичної комунікативної дії і мовленнєвої форми робить політичний дискурс об'єктом досліджень таких дисциплін як політологія, психологія, філософія, соціологія, економіка, теорія комунікації. У останні десятиліття ця галузь знання потрапила в сферу пильної уваги лінгвістів. У лінгвістиці філософська проблема співвідношення мови і влади виступає як людський фактор у мові й реалізується на практиці у вигляді дискурсивних і аргументативних стратегій, які розробляються для політиків їх радниками та іміджмейкерами [2, с. 137].

Теоретичні основи поняття «політичний дискурс» були визначені представниками оксфордської та кембриджської шкіл у 50-х роках ХХ ст. До найвизначніших робіт аналізу проблематики цього виду дискурсу належать праці Т. ван Дейка, Е. Бенвеніста, Ю. Габермаса, П. Серіо, а також роботи О. Баранова, О. Шейгал. Політичний дискурс є особливим видом дискурсу, адже він є обмежений особливою соціальною сферою – політикою. Взагалі, думки науковців щодо того, що саме стосується політичного дискурсу, розходяться. О.

Шейгал вказує, що будь-який матеріал, у якому йдеться про політику, слід називати «політичним дискурсом». Тобто, широке розуміння цього поняття охоплює всі мовні висловлювання, дійових осіб, об'єкти, обставини, час, контекст [14, с. 99].

Проблеми політичного дискурсу є предметом **політичної лінгвістики**, яка розглядається як субдисципліна, що досліджує мову політики та мовну політику. Л. Нагорна вважає, що саме лінгвісти за допомогою такого терміну, як „критичний аналіз дискурсу”, сприяли упровадженню поняття „дискус” у політичну площину, оскільки дискурс у такому аспекті має такі характерні особливості: „прищеплення суспільній свідомості певних уявлень” і „мовленнєву взаємодію груп та індивідів” [12, с. 4]. Доцільно звернути увагу на позицію І. Бутової, яка наголошує, що „виникнення такої субдисципліни, як політична лінгвістика, є певним балансом у співіснуванні політики та мовознавства. Політика сьогодні є перенасиченою теоретичним матеріалом, а лінгвістика – практичним. Предметне ж поле політичної лінгвістики знаходиться на перетині мови і влади” [3, с. 235]. Сучасний науковий простір представлено такими *напрямами політичної лінгвістики*, як лінгвосеміотичний, когнітивний, когнітивно-дискурсивний, риторичний, лінгво-культурологічний, психолінгвістичний, соціолінгвістичний.

У сучасних наукових розвідках проблеми політичного дискурсу є предметом дослідження таких зарубіжних науковців, як М. Пешо, П. Анрі, Ж. Пуату, Т. Трю, Ж. Зайдель, Є. Верона, П. Ашар, Р. Муньє, Ж.

Коммерет, Р. Моро, Ж.-П. Фейс, К. Гільомен, Р. Барт, а також вітчизняних дослідників – В. Дем'янков, Н. Кондратенко, Л. Нагорна [6; 10; 11; 12]. За результатами аналізу дефініції „політичний дискурс” Н. Кондратенко зауважує, що однозначного розуміння та трактування зазначеного поняття серед учених немає: поняття „політичний дискурс” та „політична комунікація” О. Шейгал вважає синонімічними; Ю. Сорокін стверджує, що політичний дискурс є лише різновидом ідеологічного [10, с. 11].

У науковій літературі **політичний дискурс** визначається, як:

- сукупність усіх мовленнєвих актів, а також публічних правил, традицій та досвіду, що ситуативно детерміновані та виражені у формі мовленнєвих утворень, зміст, суб'єкт та адресат яких відноситься до сфери політики [15, с. 151];

- будь-які мовленнєві утворення, суб'єкт, адресат або зміст яких корелює зі сферою політики [14, с. 23];

- сукупність дискурсивних практик, що ідентифікують учасників політичної комунікації або формують її конкретну тематику [1, с. 246];

- інтерактивна мовленнєво-розумова діяльність, обмежена інституціональними рамками політичної сфери й керована глобальною комунікативною інтенцією – здійснення впливу на електорат задля отримання/утримання влади шляхом конструювання позитивного іміджу власної політичної сили й руйнації іміджу політичної сили опонента [8, с. 6];

- зв'язний (усний чи письмовий) текст, виражений за допомогою вербальних та невербальних засобів вираження, зумовлених ситуацією політичного спілкування у сукупності з прагматичними, соціокультурними, психологічними та іншими факторами.

Для політичного дискурсу характерні багатомірність і багатогранність структури, в якій представлено різноманітні *жанри*: 1) ритуальні жанри (ювілейна або інавгураційна промова, традиційне радіо- або телезвернення); 2) орієнтаційні жанри (звіт президента або міністра про політичну ситуацію в країні, маніфест, партійна програма); 3) агональні жанри (передвиборчі дебати, рекламна промова, гасло) [14].

Н. Кондратенко виокремлює *форми політичного дискурсу* залежно від формальних, комунікативних, інтенціональних та інших чинників:

- політичний дискурс за формою („усний та писемний”),
- за чинником мовця („адресантно прямий та опосередкований”),
- за метою („інформативний, спонукальний, іміджевий, мотиваційний, експресивний”),
- за чинником адресата („особисто та масово адресований”),
- за сферою функціонування („телевізійний, газетно-журнальний, радіо-, рекламний, PR”) [10, с. 2 – 13].

Специфіка політичного дискурсу, на думку Л. Козуб, полягає в тому, що „він визначає політичні пріоритети суспільства, задає параметри інтерпретації політичних подій, орієнтує членів суспільства у світі політики,

стимулює політичну активність, що може відбуватися прямо (переконання, заклик до дій) або приховано (створення певного емоційного стану, настрою, фону), а також об'єднує членів даного соціуму навколо певної політичної групи і відчужує інші соціальні групи" [9, с. 50].

Важливе місце у дослідженнях проблем політичного дискурсу належить визначенню його функцій. Поліфункційний характер політичного дискурсу зумовлено варіативністю його цільових та операційних складників. Виокремлюють такі *основні функції політичного дискурсу*:

- *інформативна* (інформування населення про політичні проблеми, створення ґрунту для переконання адресатів);
- *пропаганда* (навіювання певних поглядів, життєвих цінностей, ідеалів громадськості);
- *маніпулятивна*;
- *функція переконання* (переконання слухача, спонукання його до певних дій з метою досягнення політичних цілей);
- *аргументативна*;
- *інструментальна* (боротьба за владу, заволодіння нею та її збереження; виявляється в заклику до дій, які виражаються у формі прямих звернень, лозунгів, законодавчих актів);
- *створення картин кращого майбутнього* (прогнозуванні політики на майбутнє);
- *функція конструювання мовленнєвої реальності*.

Отже, узагальнення наукових підходів до визначення сутності та особливостей політичного дискурсу уможливорює висновок про потлумачення *політичного дискурсу як інтерактивної мовленнєво-розумової*

діяльності, обмеженої інституціональними рамками політичної сфери й керованої глобальною комунікативною інтенцією – здійснення впливу на електорат задля отримання/утримання влади шляхом конструювання позитивного іміджу власної політичної сили й руйнації іміджу політичної сили опонента (М. Ільченко). Політичний дискурс як зв'язний (усний чи письмовий) текст репрезентується за допомогою вербальних та невербальних засобів вираження, зумовлених ситуацією політичного спілкування у сукупності з прагматичними, соціокультурними, психологічними та іншими чинниками. О. Епштейн виділяє найбільш загальні семантико-прагматичні категорії, тобто властиві ознаки, у складі політичного дискурсу: образ автора, адресативність, інформативність, інтенціональність, оцінність, конвенціональність, емотивність/експресивність, модальність, інтертекстуальність, соціокультурну контекстність, форму комунікації, засоби комунікації [15, с. 152].

Для реалізації іллокутивного завдання (донести інформацію до адресата) та досягнення перлокутивного ефекту (спонукати адресата до певних дій) у політичному дискурсі на лексичному рівні використовується: нейтральна лексика, книжкова лексика, терміни та номенклатурна лексика.

Особливе місце у політичному дискурсі займає розмовна лексика. На думку М. Діденко, оратор свідомо пристосовується до стилю усної розмовної мови, тому що розмовні елементи впливають на адресата й іноді викликають таку реакцію, яка неможлива при вживанні

лише літературно-нормативних одиниць. Вони роблять спілкування невимусненим і неофіційним. Важливими елементами і типологічною особливістю політичного дискурсу є також ключові слова і слова-гасла, які є прикладом актуалізації загально-літературної лексики. Для них характерна стислість, простота, певна семантична нечіткість, що пояснює їхню частотність вживання, емоційність, а також оцінна поляризація, що сприяє розмежуванню груп на „свої” та „чужі”. Основне завдання слів-гасел і ключових слів – якнайшвидше викликати в адресата очікувану реакцію (асоціацію) [7, с. 15]. Крім того, у політичному дискурсі активно використовуються *неологізми, евфемізми, іноземні слова, метафори та ідіоматичні вислови*. Для впливу на адресата в політичному дискурсі часто використовується *політична метафора*, яка робить текст простішим для сприйняття, цікавішим, привертає увагу адресата незвичайністю сполучень. Вона слугує для зміни існуючої політичної картини світу в реципієнта, спонукає його до певних дій і формує в нього емоційний стан, який потрібний адресанту. Крім того, метафора може відвертати увагу адресата від слабких місць у системі аргументації.

Щодо синтаксичного рівня політичного дискурсу, то для кращого сприйняття інформації політики віддають перевагу простим реченням. У випадку використання складних речень вони або мають характер формально простого, або головне речення не несе значного інформаційного навантаження. Такі речення створюють видимість міркування з наступним висновком, мають апелятивний, стверджувальний характер. Достатньо частотними є неповні речення. Вони здебільшого

наповнюються асоціативно діючими наочними елементами, що посилюють їхній емоційний потенціал, надають тексту динамічності і більшої експресивності.

У політичному дискурсі широкоживаними є *питальні та умовні речення*. При цьому питальні речення можуть вживатися як риторичні запитання, що залишаються без відповіді. В іншому випадку на поставлене запитання політик може відповідати відразу, даючи адресату зрозуміти, що вони є одностудцями [7, с. 10]. Щодо умовних речень, то вони спираються на систему аргументації і мають у такому контексті модальне значення.

Серед стилістичних фігур на синтаксичному рівні у політичному дискурсі виділяють *паралельні конструкції і повтори* [9, с. 52]. Л. Козуб підкреслює, що „ці фігури підвищують загальну експресію, створюючи особливий ритм фрази або цілого смислового фрагменту, є засобом акцентування найважливіших, змістовних елементів промови, посилюючи вплив виступу на адресата. Крім того, часті повтори є ефективним засобом переконання адресата у правильності певних дій з боку влади” [9, с. 52].

Частотне використання *модальних дієслів* у політичному дискурсі пояснюється їхньою спроможністю подавати висловлювання як обґрунтоване, необхідне, можливе і регулювати модальність усього висловлення, готуючи свідомість адресата і сигналізуючи про наміри, побажання, вимоги політика. Найбільша кількість модальних дієслів використовується у партійному і передвиборному виступах [7, с. 9].

Дослідження політичного дискурсу свідчать також про те, що для впливу на адресата політики широко використовують *граматичний час*. Для того, щоб лідер викликав довіру електорату, він повинен будувати емоційний, експресивний дискурс. Саме тому мовець часто порушує правила узгодження часів [4, 117].

Особливого значення у політичному дискурсі набуває використання *займенникових форм*, що часто пов'язано з оцінністю. Форми першої особи множини дозволяють політику звертатися до різноманітних груп населення, створювати в них почуття спільності. Говорячи про „ми”, „нашу групу”, політики використовують лише позитивну конотацію [7, с. 11]. Форма першої особи однини характерна для політиків, які вже займають високу посаду, а також для передвиборних виступів. Це пояснюється тим, що кандидат бажає сформувати імідж сильного, рішучого, здатного до реформ політика. Вживаючи займенник „я”, він демонструє, що він є лідером, який спроможний зайняти певну керівну посаду.

Крім лексико-семантичних та структурно-морфологічних засобів велику роль у впливі на адресата відіграють *інтонаційні засоби*. Для того, щоб переконати аудиторію, оратор повинен привернути увагу слухачів силою та звучністю свого голосу, настроїти їх на свої ритми, провести через емоційні спади та підйоми, щоб об'єднатися з нею в єдиний організм, який думає та відчуває в унісон. Крім того, існує думка, що налаштування на певний ритм і зміна ритму в динаміці тексту не лише привертають увагу до промови і полегшують її сприйняття, а є одним з найсильніших засобів емоційного впливу на слухачів.

Досить часто в політичному дискурсі використовуються *елементи комічного*. В таких специфічних характеристиках політичного дискурсу як інтенція боротьби за владу, діалогічність, емоційність, інсценування закладені основи для реалізації комічного на всіх рівнях мови. Суспільно-політична роль комічного полягає в тому, що воно викликає зацікавлення політикою в цілому і її представниками зокрема. Використання комічних елементів у політичному дискурсі є найефективнішим в період кризи, зміни курсу країни, передвиборної кампанії, а також у перехідний період.

Характерною особливістю політичного дискурсу є *маніпулятивність*. В.Чернявська розуміє маніпуляцію як мовленнєвий вплив, спрямований на неявне, приховане спонукання адресата до формування ставлень, що слугують здійсненню інтересів відправника повідомлень, які не обов'язково співпадають із інтересами адресата. Відповідно, мета мовленнєвої маніпуляції – схилити адресата до того, щоб прийняти певні висловлювання за справжні поза урахування усіх аргументів. Оскільки у процесі мовленнєвої маніпуляції учасник комунікації підштовхується у напрямі тих чи інших ставлень без розуміння дійсних умов та цілей комунікаційної ситуації, то слід зазначити, що мовленнєва маніпуляція не тотожна поняттю брехні як повному спотворенню дійсності, вигадці.

Таким чином, аналіз сутності та особливостей політичного дискурсу в контексті сучасної лінгвістики засвідчує міждисциплінарний характер досліджуваного феномену, його потлумачення як інтерактивної мовленнєво-розумової діяльності, обмеженої інституціональними рамками політичної сфери й керованої глобальною комунікативною інтенцією – здійснення впливу на електорат задля отримання/утримання влади

шляхом конструювання позитивного іміджу власної політичної сили й руйнації іміджу політичної сили опонента.

Література

1. Баранов А. Н. Введение в прикладную лингвистику. - Москва: Эдиториал УРСС, 2001. - 358 с.
2. Белова А. Д. Лингвистические аспекты аргументации: Лингвистика. Теория коммуникации. Английский язык. 2-е изд. - Киев: Логос, 2003. - 304 с.
3. Бутова І. С. Політичний дискурс як об'єкт лінгвістичних досліджень. *Вісник Львівського університету. Серія «Іноземні мови»*. 2009. Вип. 16. - С. 232-237.
4. Васік Ю. А. Ритмічна обумовленість комунікативної стратегії політичної промови. *Новітня філологія*. - Миколаїв: МДГУ, 2005. №2 (22). - С. 116-117.
5. Дейк, ван Т. А. Язык. Познание. Коммуникация / сост. В. В. Петрова; под ред. В. И. Герасимова; пер. с англ. О. А. Гульги; вступ. ст. Ю. Н. Караулова и В. В. Петрова. - Москва: Прогресс, 1989. - 312 с.
6. Демьянков В. З. Политический дискурс как предмет политологической филологии. *Политическая наука. Политический дискурс: история и современные исследования*. Сб. науч. трудов / РАН ИНИОН. Центр социальных научно-информативных исследований. Отдел политической науки. Отдел языкознания. Отдел научных связей и международного сотрудничества. Российская ассоциация политической науки; отв. ред. и сост. Герасимов В. И., Ильин М. В. № 3. - Москва, 2002. - С. 32-43.
7. Діденко М. О. Політичний виступ як тип тексту (на матеріалі виступів німецьких політичних діячів кінця 20 століття): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. - Одеса, 2001. - 19 с.

8. Льченко М. Л. Гендерна специфіка стратегій комунікативного домінування в американських передвиборчих теледебатах : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. - Харків, 2014. - 20 с.
9. Козуб Л. С. Мовні засоби впливу у сучасному англomовному політичному дискурсі. *Альманах „Studia methodologica”*. Вип. 32. - 2011. - С. 50-53.
10. Кондратенко Н. В. Український політичний дискурс: Текстуалізація реальності; відп. ред.: О. В. Александров ; ОНУ ім. І. І. Мечникова. - Одеса : Чорномор'я, 2007. - 155 с.
11. Кондратенко Н. В., Стрій Л. І., Билінська О. С. Лінгвопрагматика політичного дискурсу : монографія ; за заг. ред. Н. В. Кондратенко. - Одеса : Астропринт, 2019. - 236 с.
12. Нагорна Л. П. Політична мова і мовна політика: діапазон можливостей політичної лінгвістики. - Київ: Світогляд, 2005. - 315 с.
13. Хабермас Ю. Философский дискурс о модерне ; пер. с нем. М. М. Беляева и др. - Москва : Весь мир, 2003. - 253 с.
14. Шейгал Е. И. Семиотика политического дискурса. - Москва : Гнозис, 2004. - 324 с.
15. Эпштейн О. В. Семантико-прагматические и коммуникативно-функциональные категории политического дискурса. *Филологические науки. Вопросы теории и практики*. - Тамбов : Грамота, 2008. № 2. - С.150-156.
16. Bell V. Negotiation in the Workplace: The View From a Political Linguist. *The Discourse of Negotiation: Studies of Language in the Workplace*. - Oxford : Pergamon, 1995. - P. 41-58.

**Шехавцова С.О., доктор філологічних наук,
професор кафедри романо-германської філології**

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Старобільськ

Сміт І.В., магістрант 1 курсу Мова і література (англійська)

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Старобільськ

СПЕЦИФІКА ФУНКЦІОНУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ АБРЕВІАЦІЇ У СУЧАСНОМУ ІНТЕРНЕТ-ПРОСТОРІ

У наш час, спостерігається сучасна тенденція до спрощення та пришвидшення процесу передачі інформації, виникає потреба у вживанні аббревіатур і скорочень, особливо в науково-технічному просторі, яка є сферою найширшого ужитку складних та багатокомпонентних термінів. Виникнення таких лексичних одиниць відбувається повсюдно і являє собою процес безперервного розвитку. З кожним роком англійська мова збагачується новими аббревіатурними конструкціями, які визначають одну зі специфічних особливостей функціонування мови. Отже, одним із найпоширеніших способів створення нових слів, стала аббревіація.

Абревіація як словотворчий засіб порівняно новий. Цей структурний тип слів, що виник в різних стилях мовлення, вживається всього понад 70 років.

В українській мові, як і в інших слов'янських мовах, аббревіація характерна здебільшого для іменників і дуже рідко використовується у прикметниках (культпросвітній, санепідеміологічний). Поняття “аббревіація” і “аббревіатура” у словотворі витлумачують неоднозначно. Явище аббревіації об'єднує два зворотні процеси: перший – це процес

словотворення і пов'язане з ним поняття “спосіб словотворення”, яким оперують науковці; другий – це об'єднання скорочених компонентів у єдине ціле, тобто складання.

Сучасний Інтернет-простір стає все більш значущою складовою життя сучасного світового співтовариства. Все більше та більше Інтернет проникає в комунікативну діяльність соціуму і впливає на його дискурсивний простір. Потребою суспільства в інформації обумовлено бурхливим зростанням кількості заходів, публікацій, спеціалізованих Інтернет-тематики тощо. Відповідно, зростає потреба і в перекладі спеціальної англійської лексики в різних галузях економіки, техніки, освіти тощо. Тенденція до економії мовних засобів присутня на усіх рівнях мовної системи (фонетичному, морфологічному, лексико-семантичному, синтаксичному) та позначається на функціюванні різних мовних одиниць – речень, словосполучень, слів, морфем, фонем

Вищезазначене зумовлює **актуальність** нашого дослідження, яке має на **меті** визначення особливостей функціонування та перекладу складних англomовних термінів в сучасному Інтернет-просторі, віртуальної комунікації, сприятиме адекватному перекладу англomовних термінологічних одиниць українською мовою.

Проблема теорії аббревіації, визначення самого поняття не раз були предметом лінгвістичних досліджень і залишаються актуальними в наш час.

Значний внесок у розвиток теорії аббревіації у своїх роботах розглядаючи проблематику аббревіації в сучасній англійській мові зробили такі вчені, як: К. Sunden, G. Stern, Н. Marchand, М. Сегаль, І. Арнольд, В. В. Борисова, Є. П. Волошина, Е. Дубенець, А. Іскаков, Т. Сергєєва, Л. Сапогова, С. Чокер, Л. Шеляховська, та ін. Також, проблема

аббревації в різних областях науки була проаналізована в безлічі статей і дисертацій. [1, 2, 3].

Рік за роком, у аббревіації спостерігається дедалі сильніша тенденція до створення аббревіатур, зовні схожих на звичайні слова. В науковій мові, слова цього типу особливо поширені. Наприклад, як схожа на слово аббревіатура лазер. Але, це назва оптичного квантового генератора, що створює потужний пучок світла певної частоти. Термін утворено з початкових букв англійського словосполучення *light amplification by stimulated emission of radiation* (підсилення світла за допомогою індукованого випромінювання)

Із розвитком Інформаційних технологій в Україні почала складатися специфічна мова, якою спілкувалися не тільки комп'ютерщики. Створення Інтернету залучило до цієї сфери велику кількість людей, які зайняті у цій сфері. Використання аббревіатур у комп'ютерній термінології також набуло широкого вжитку. Способи аббревіації в цій сфері полягають у поєднанні початкових літер чи частин слів, іноді з цілими основами:

Internet – міжнародна комп'ютерна мережа; складання основ *Inter-* (міжнародний) та *net* (мережа);

System Administrator (сисадмін) – системний адміністратор, поєднуються дві частини слів: системний адміністратор.

DM (Direct Message)- це термін, що позначає приватні повідомлення, що відправляються користувачами один одному безпосередньо.

AMA (Ask Me Anything)-скорочення від "Ask Me Anything" (Запитуйте мене про що завгодно), АМА використовується коли хтось, звичайно відомий або чимось примітний, виходить в Інтернет, щоб відповісти на запитання учасників тієї чи іншої спільноти, тощо. [4].

З'являться нові предмети і явища, відкриття і винаходи— і народяться нові слова, бо мова завжди відгукується на зміни в житті суспільства. Отже, процес словотворення постійний і ніколи не припиняється.

Література

1. Алексеев Д. И. Сокращенные слова в русском языке. Саратов, 1979.
2. **Кукаріна А.Д. Способи перекладу аббревіатур в англомовному та україномовному медичному дискурсі. Дис. на здобуття наук. ступеня канд. філ. наук Київ, 2017.**
3. **Новітній англо–український, українсько-англійський словник 100 000 слів [укладач С.М. Крисенко] . – Х. : “Промінь”, 2006. – 960 с.**
4. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.fluentu.com/blog/english-rus>

РОМАНО-ГЕРМАНСЬКІ МОВИ

Бледнова О.Г.,
старший викладач кафедри
романо-германської філології
ДЗ «Луганський національний
університет імені Тараса
Шевченка», Старобільськ

**BEREICHERUNG DES DEUTSCHEN WORTSCHATZES IN
DER ZEIT DER PANDEMIE VON CORONAVIRUS**

Die Entwicklung der Sprache im Allgemeinen geht mit ständigen Änderungen ihrer klanglichen, lexikalischen, morphologischen und syntaktischen Systeme. Alle Sprachänderungen führen auf externe und interne Gründe zurück. Externe Ursachen sind wirtschaftliche und gesellschaftspolitische Entwicklung, die Auswirkungen verschiedener historischer Ereignisse, Fortschritte in Wissenschaft und Technologie, kulturelle Entwicklung und vieles mehr. Alles Neue, was in unserer Welt erscheint, muss ausgedrückt, beschrieben und benannt werden [1]. Das lexikalisch-semantische Sprachsystem reagiert am schnellsten auf Veränderungen in der Gesellschaft und im Weltbild eines Menschen. Suche nach neuen lexikalischen Werkzeugen für den Transfer neuen Wissens aktiviert Wortbildungsprozesse, Änderungen in der Semantik einzelner lexikalischer Einheiten und Ausleihprozesse, die die Hauptformen der Bildung von Neologismen und der Wiederauffüllung des lexikalischen Fundus der Sprache sind. Während der Pandemie der Coronavirus-Infektion können große Veränderungen nicht nur in der Gesellschaft, sondern auch in der Weltanschauung beobachtet werden, was durch die signifikante Aktivierung der Prozesse der Neologismusbildung und der Entlehnung neuer Wörter im Jahre 2020 belegt wird [2].

Die Aktualität des Artikels wird einerseits durch das Interesse der wissenschaftlichen Gemeinschaft an der Neologie, die Untersuchung der Ursachen, Sorten und Folgen von Änderungen im Sprachvokabular andererseits bestimmt - die Notwendigkeit, die

Auswirkungen von zu analysieren Coronavirus-Krise insbesondere für Gesellschaft und Sprache. Der Zweck dieser Arbeit: Analyse und Bestimmung der strukturellen Semantik Merkmale der neuen lexikalischen Einheiten der Koronakrise und eine allgemeine Beschreibung des betrachteten Sprachmaterials im Kontext der Auswirkungen der Koronakrise auf die deutsche Sprache und Gesellschaft insgesamt.

Der Begriff "Neologismus" bezieht sich auf eine lexikalische Einheit oder Bedeutung, die während einer bestimmten Phase der Sprachentwicklung in der Kommunikationsgemeinschaft auftritt, sich verbreitet und als Sprachnorm anerkannt wird und in dieser Entwicklungsperiode von den meisten Sprachbenutzern als neu während eines bestimmten Zeitraums wahrgenommen wird [1]. Der Neologismus des Jahres auf der ganzen Welt war der Name der neuen Krankheit Covid-19, die eine Abkürzung für Englisch ist. Corona-Virus-Krankheit und die Nummer 19 als Jahr ihres Auftretens. Die COVID-19-Pandemie trug zur Verbreitung der Verwendung medizinischer Begriffe bei, und das Thema Medizin erschien auf den Titelseiten aller Medien. Die weit verbreitete Verwendung medizinischer Begriffe in den Massenmedien fördert die Popularisierung und den Übergang zum System der gemeinsamen Literatursprache. Schließlich sind heute nicht nur Fachleute mit epidemiologischen Konzepten wie der Reproduktionszahl oder kurz R-Wert vertraut Reproduktion oder Virusreproduktionsrate; PCR-Test - PCR-Test; Restimmunität - Restimmunität, Immungedächtnis - Immungedächtnis, Herdenimmunität - kollektive Immunität, Inkubationszeit - Inkubationszeit usw. Der aktivste Prozess neuer Wörter ist die Wortbildung, Wortbildung nach bestehenden Wortbildungsmodellen der deutschen Sprache. Unter den neu gebildeten Token der Coronavirus - Krisenperiode befinden sich viele lexikalische Einheiten, die aus dem Namen des Corona-Virus selbst, dem Coronavirus und dem Namen der Krankheit Covid-19 gebildet werden. In den Massenmedien stoßen wir auf viele komplexe Wörter, die Konzepte bezeichnen, die in direktem Zusammenhang mit dem Fließprozess stehen Pandemien: Corona-Verlauf, Covid-19-Aktivität, Corona-Infektion, Coronavirus-Kugeln, Coronavirus-Pandemie, Coronavirus-Impfstoff, Corona-Neuinfektion, Corona-Ausbruch,

Coronaschnelltest, Corona-Lockerung und andere. Wortbildung ist eine übliche Art, Wörter in der deutschen Sprache zu bilden, viele zusammengesetzte sind analog gebildet, haben eine regelmäßig wiederholte wortbildende Bedeutung, ihre Bedeutung lässt sich leicht aus der Bedeutung der Komponenten ableiten, so dass solche Verbundwerkstoffe in der Regel keine Wörterbücher fixieren.

Eine viel geringere Anzahl von Neuerscheinungen wird durch Derivate dargestellt, unter denen wir hauptsächlich Beispiele für Suffixe beobachten: Coronaer - infiziert mit Coronavirus; Corönchen - Bezeichnung COVID-19, die aufgrund des Diminutivsuffix verringert sich die Schwere der Krankheit; Krönung - Anpassung an Pandemiebedingungen; Coronismus - Maßnahmen unter während der COVID-19-Pandemie. Präfixformationen werden nur angezeigt Substantive und Adjektive mit Präfixen lateinischen Ursprungs prä- und post- (Prä-Corona-Zeit, Post-Corona-Zeit, präkoronal, postkoronal) und Anti- (Anti-Coronaschutzwall, Anticoronaprotect) griechischen Ursprungs.

Neben der großen Anzahl gebildeter Neologismen, die charakteristische Neuheit von Form und Bedeutung beobachten wir Veränderungen in der Bedeutung einzelne Wörter, die bereits Teil der Usus der deutschen Sprache waren. Wegen umfangreiche Nutzung der Zoom-Software, die sich herausstellte eine zuverlässige Plattform für die Arbeit in Videokonferenzen, Verb „zoomen“ hat die Bedeutung von "kommunizieren oder im Internet arbeiten für" erworben [2].

Zusammenfassend lässt sich sagen, dass eine große Anzahl von neuen Wörtern während der Coronavirus-Pandemie auf die untrennbare Verbindung zwischen Sprache und Gesellschaft hinweist. Das Vokabular der deutschen Sprache war empfindlich gegenüber Änderungen, die in verschiedenen Bereichen des menschlichen Lebens während der Pandemie entstanden sind, wie Medizin, Wirtschaft, Kommunikation, Beziehungen in der Gemeinschaft usw. Die Bereicherung des lexikalischen Systems erfolgte mit Hilfe verschiedener morphologischer Arten der Wortbildung: Zusammensetzung, Affixe, Abkürzungen, wodurch einige Wörter neue Bedeutungen erhalten haben.

Література

1. Ковбасюк, Л. Новітні лексеми сучасної німецької мови (на матеріалі словника неологізмів інституту німецької мови (IDS)) // Закарпатські філологічні студії 8 (1) (2019): 84-89.
2. Кирилук, М. Інновації в лексиці німецької мови початку XXI ст. // Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Сер. Філологічні науки. 89 (3) (2010): 53–57.
3. al-Wadi, D. Neuer Wortschatz. Neologismen im Deutschen seit den 90er Jahren. Web. 20 July, 2020. <https://ids-pub.bszbw.de/frontdoor/deliver/index/docId/4041/file/alWadi_Neuer_Wortschatz_Neologismen_im_Deutschen_seit_den_90er_Jahren_2006.pdf

О.І. Кобзар, д. філол. н., професор,
професор кафедри романо-германської філології,
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», Полтава,

АКТУАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ РОЗМОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Лексика сучасної розмовної німецької мови (нім. *Umgangssprache*) являє собою поєднанням елементів вокабуляру представників різноманітних вікових, соціальних, професійних та етнічних груп. Вона перебуває в стані постійного розвитку, динаміка якого значною мірою визначається суспільними процесами, які сприяють постійному оновленню та розширенню її складу. Тому вивчення нових тенденцій її розвитку у плані соціально зумовленої варіативності мовлення є актуальним і необхідним для розуміння як ґрунтовних засад мовотворення, так і нових інтенцій існування мови як соціологічного виміру. Протягом останніх десятиліть специфіка використання мови представниками різних соціоетнічних груп є об'єктом лінгвістичних досліджень науковців на матеріалі різних мов (Х.Візе, У.Фрейвальд, Н. Авраменко, О. Огуй, Н. Міщенко,

С. Соколовська, М. Фахурдінова, О. Христенко О. Петренко, С. Хантиміров, М. Степанова, К. Маєр, Г. Генне, М. Гайдеман, Г. Еман, С. Мартос, Т. Єрофєєв, М. Маковський, І. Ахілес, Г. Підгін, К. Якоб, П. Вайзингер, Р. Седлашек, О. Фурса, Н. Шовгун, І. Щур та ін). В німецькій мові ця проблема представлена такими новими лінгвістичними явищами як *Denglisch*, *Kanakisch*, *Kiezdeutsch*. Описати особливості зазначених мовних феноменів має на меті дана розвідка, акцентуючи увагу на дослідженні людського чинника у формуванні нових субстандартів німецької мови, розкритті взаємозв'язку між мовою та суспільством, демонстрації актуальних лексичних та граматичних новоутворень.

Найпоширеніший та найстарший із зазначених нами розмовних варіантів німецької мови – *Denglisch* (*Deutsch* + *Englisch*) – сучасний німецько-англійський суржик, який поширився в Німеччині з середини минулого століття, являючи собою мовний конгломерат, коли у німецьку переносяться не лише окремі англійські слова та вирази, але й граматичні структури. Сама назва "*Denglisch*" ("*Denglish*", "*Germish*" чи також "*Engleutsch*") склалася в процесі боротьби за чистоту німецької мови з метою запобігання надмірному використанню в ній англіцизмів. Значна частина німецьких філологів (К. Хотц, К. Гьоттер, Ю. Лімбах, Й. Біскі), до сьогоднішнього часу вважають, що велика кількість іноземних виразів – це не бажане збагачення німецької мови, а навпаки, вимушена і неприродна зміна німецького лексичного матеріалу, що відбувається без нагальної потреби чи необхідності [1]. Навіть авторитетний німецькомовний словник Дуден у 2013 році було визнано Асоціацією німецької мови "*Sprachpanser des Jahres*" (псувачем мови року) через некритичне включення до свого складу англіцизмів, як наприклад "*Soccer*", "*Shitstorm*" та "*Notebook*" (замість останнього безуспішно рекомендувалося включити німецькомовний відповідник "*Klapprechner*"). Тому Асоціація присудила Дудену зазначений образливий титул, стверджуючи, що словник сприяє тому, що «лінгвістичне нав'язування мовної поведінки процвітає в блиску квазі офіційного схвалення» [2]. Однак, не зважаючи на будь які формальні й неформальні

перепони й невдоволення, до німецької мови надійшла велика кількість англомовних виразів, насамперед через глобалізаційні процеси розвитку суспільства, виробництва, науки і техніки. Цьому активно сприяло також швидке поширення інформаційних технологій, реклами, фільмів, музики тощо, чисельні вирази з яких не мають еквівалентів в німецькій мові, або англомовні є простішими чи популярнішими.

Із запозиченнями з інших мов (насамперед з турецької) пов'язане наступне лінгвістичне явище в сучасній німецькій мові, яке отримало назву "Kanakisch" ("Kanak-Sprache", або "Türkendeutsch"), що містить в собі конотації маргінального аргю. Слово «*Kanake*» полінезійського походження і означає «людина», однак у Німеччині воно застосовувалося як лайлива назва іноземців, особливо турецьких емігрантів, які належали переважно до кримінального середовища. Слід зазначити, що на сьогоднішній день німецькі турки другого і третього покоління не без гордості самі називають себе подібним чином. Спочатку Kanakisch (строката суміш турецької та німецької) вважався мовою, якою в Німеччині говорили молоді люди турецького походження через недостатній рівень володіння німецькою. Однак надалі, ставши частиною молодіжної культури, він перетворився в популярний загально німецький сленг, який активно використовується в неформальному спілкуванні в освітніх закладах, на телебаченні, в кафе, в кіно та навіть в літературі. Наприклад: "*Was guckst – Binisch Kino, oder was?*" (чого втупився? Я тобі що кіно або як?!). Встановлено, що цьому мовному явищу характерні такі граматичні особливості, як-от:

– переважне використання давального відмінка: "*Alder, demistdem Problem weisst du?*" (замість: *Alter, das ist das Problem, weißt du?*);

– переважне використання іменників чоловічого роду: "*SiehssudemTuss?*" (замість: *Siehst du die junge Frau dort?*);

– опущення в питальних реченнях приголосних в дієсловах і особистих займенниках: "*Rassu?*" (*Rauchst du?*), "*Has tu Problem, oder was?*" (*Hast du ein Problem?*)

На "Kanakisch" говорять проживаючі в Німеччині турки, росіяни і німці, для яких використання такої лексики – ще один

спосіб висловити свій протест проти приниження та негативного ставлення до емігрантських прошарків населення шляхом використання їх мови. Вона настільки поширена, що складаються навіть її словники, серед яких найвідоміший словник М.Фрайданка "Kanakisch – Deutsch: dem krassenesten Sprachbuch überhaupt" (2001). Взагалі лексикон мови Kanakisch налічує понад 300 лексем, одну третину яких, за твердженням дослідників, складають слова, пов'язані з фекаліями та сексуальними виразами, іншу третину – з марками автомобілів, їх моделями та варіантами. Решта – то сполучні слова та вирази, які необхідні для розуміння мови, типові фрази, які додаються майже до кожного кінця речення, наприклад *weisstu* (ти знаєш), *Alder* (старий), *isch schwör* (клянусь), *wie isch mein* (як я мій). Найвідомішими та найчастіше вживаними словами є "Lan" – що походить від турецької мови і означає "вік", та "Yalla" – слово, яке походить з арабської мови і означає щось, на кшталт, "давай"[3].

Ще одним неформальним мовним субстандартом в Німеччині є "Kiezdeutsch" (Kieze – мікрорайон на околиці Берліна), який використовується у медіа-шоу та комедіях, представляючи фонологічний запис суміші мов з ігноруванням граматичних правил. Крім граматичних спрощень Kiezdeutsch демонструє велику кількість лексичних словотворень та граматичних новацій. Лексеми запозичуються переважно з турецької та арабської мов, використовуються також нові вирази і граматичні конструкції, до яких застосовуються лінгвістичні правила та зразки стандартної німецької мови, що інноваційно розширює існуючі структури.

Лексичні новоутворення інтегруються в Kiezdeutsch як нові слова іншомовного походження так само, як відбувається запозичення іноземних слів у німецькій мові. Їх вимова германізується, а граматичне використання підпорядковується правилам німецької граматики. Тобто, вирази з інших мов не просто додаються до Kiezdeutsch у формі мовної суміші, а обробляються та змінюються таким чином, щоб вони вписувалися в німецьку лінгвістичну систему. Це відбувається насамперед за рахунок зміни вимови, включення та

"онімецнення" іноземних слів з турецької та арабської мов, виключення прийменників та артиклів, перестановка слів у реченні.

Німецька дослідниця Хайке Візе вважає, що у Kiezdeutsch спостерігаються нові граматичні явища, хоча мовна мішанина для більшості звучить хаотично, вона насправді по-своєму регулярна і правильна. Нові граматичні зразки в Kiezdeutsch часто виникають під впливом "інформаційної структури", тобто способу, яким інформація, подана реченням, упаковується лінгвістично. Завдяки своїй граматичній відкритості Kiezdeutsch часто пропонує ширші, чіткіші або ефективніші можливості передачі інформації, ніж стандартна німецька структура, як-от у виразах: "musst du Doppelstunde machen", "lass ma Hermannplatz aussteigen", "gehst du Arbeitsamt", "Morgen ich geh Kino", "Man chattet mit die ", " Hast du Handy bei?". Науковець впевнена, що популярні (особливо серед молоді) мовні варіації можуть збагатити стандартну німецьку новими різноманітними виразами, а боротьба з ними є контр продуктивною, оскільки їх все одно не можна знищити. У своїх лекціях та публікаціях вона демонструє, що Kiezdeutsch не має нічого спільного зі ламаною німецькою мовою, як багато хто вважає. А є "лише одним із багатьох мовних реєстрів, які кожна людина вивчає протягом свого життя" [4, с.214].

Таким чином, розглянуті нами актуальні субваріанти розмовної німецької мови не є формальною, граматично скороченою, дефектною мовою. Хоча вони характеризується різними граматичними спрощеннями в царині флексії та використання таких функціональних слів, як артиклі та займенники або дієслово sein, їхній інноваційний потенціал виявляється в утворенні нових мовних виразів, власних граматичних зразків, гнучкості та широті використання переважно в розмовній мові та в неформальних ситуаціях.

Література

1. Німецька мова - традиція зловживання – культура.

URL: [Deutsche Sprache - Tradition der Beschimpfung - Kultur - SZ.de \(sueddeutsche.de\)](http://Deutsche Sprache - Tradition der Beschimpfung - Kultur - SZ.de (sueddeutsche.de)) (дата звернення: 12.04.2021).

2. Großegger B., Heinzlmaier B. Jugendkultur-Guide. 2002.
URL: <http://www.mariaebene.at/download/tribuene01>
3. Nicht nur „Kanak Sprak“ URL:
<http://www.kiezdeutsch.de/nichtnurkanak.html> (дата звернення: 12.04.2021).
4. Wiese H., Pohle M. „Ich geh Kino“ oder „... ins Kino“? Gebrauchsrestriktionen nichtkanonischer Lokalangaben. Zeitschrift für Sprachwissenschaft 35 (2). 2016. S. 171-216.

**Комлик Н. Ю., викладач кафедри
романо-германської філології
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», Старобільськ**

ПРИСЛІВ'Я АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК РЕПРЕЗЕНТАНТИ СУРЯДНИХ СЛОВОСПОЛУЧЕНЬ ІЗ ЄДНАЛЬНИМ СПОЛУЧНИКОМ AND

Прислів'я є предметом не лише літературознавчих, а й лінгвістичних студій. Окрім відображення світогляду народу, вони репрезентують особливості мови: багатство лексики, специфіку граматичного та синтаксичного рівнів. Оксфордський етимологічний словник тлумачить «proverb», який в українській мові має відповідник «прислів'я», як усталений у мовленнєвому вжитку вислів, утворений за допомогою префікса *pro-* + слова *verbum* + суфікса *-ium*. Відповідно до словника, основними ознаками цієї літературознавчої одиниці є: стислість, небагатослівність, алегоричність, метафоричність, загальність вживання, анонімність, передача життєвого досвіду та світогляду [1, с. 718]. За своєю будовою прислів'я мають структуру речення, а тому відкривають простори для дослідження їхніх синтаксичних особливостей.

Об'єктом нашого дослідження є англійські прислів'я як репрезентанти сурядного синтаксичного зв'язку, а предметом –

сурядні словосполучення із єднальним сполучником *and*, що реалізуються в них. Актуальність наукового пошуку зумовлена тим, що аналіз сурядних словосполучень як складників англословних паремій не представлено в сучасному мовознавстві через дискусійний характер питання виділення цих синтаксичних одиниць у мові взагалі.

Дослідження словосполучень англійської мови почався набагато пізніше, ніж, наприклад, у російській чи українській лінгвістиці. Відправною точкою вважають 1933 рік – вихід праці Л. Блумфілда „Мова”. На думку вченого, будь-яка синтаксично організована група, що розглядається з точки зору її лінійної структури, є словосполученням. Мовознавець запропонував власну класифікацію цих синтаксичних одиниць і виділив два типи словосполучень: ендосентричні – словосполучення, у яких кожен компонент може замінити всю групу в більшій структурі; екзосентричні – синтаксичні конструкції, у яких жоден із компонентів не може замінити всього словосполучення [2]. Хоча теорія Л. Блумфілда є загальноприйнятою за кордоном, проте з плином часу зазнала деяких уточнень. До того ж, у зарубіжній лінгвістиці ще й досі немає єдиного терміну на позначення синтаксичної одиниці, під якою у вітчизняному мовознавстві розуміють словосполучення, натомість використовуються назви „phrase”, „word group”, „word cluster”.

Грунтовні дослідження словосполучення англійської мови в наступні роки здійснили Л. Бархударов, В. Бурлакова, І. Іванова, Ю. Левицький, Г. Почепцов, О. Смирницький та інші. Дослідники виділяють серед видів словосполучень сурядні, тоді як дослідники східнослов'янських мов, зокрема української та російської, в студіюванні цієї проблеми умовно розділилися на дві групи: до першої належать послідовники теорії В. Виноградова, які заперечують виділення сурядних словосполучень (С. Алексєва, М. Балко, Л. Беловольська, Н. Валгіна, Г. Глушкова, А. Загнітко, М. Прокопович, Т. Туліна, Г. Удовиченко, Н. Шведова); до другої – мовознавці, що переконливо аргументують наявність у мові сурядних словосполучень поряд із підрядними (В. Бабайцева,

В. Белошапкова, І. Вихованець, О. Діброва, П. Дудик, О. Мельничук, О. Пономарів, К. Шульжук, І. Ющук).

Л. Блумфілд у своїй класифікації зараховує сурядні словосполучення разом із підрядними до еноцентричних [2]. Л. Бархударов у працях, присвячених природі словосполучення, виділяє три типи синтаксичних зв'язків між його компонентами: підрядний, сурядний та предикативний [3]. В. Бурлакова, І. Іванова та Г. Почепцов у підручнику «Теоретическая грамматика современного английского языка» класифікують словосполучення на ядерні та без'ядерні, зараховуючи сурядні до останніх [4]. Ю. Левицький, говорячи про словосполучення як „граматичну єдність, утворену принаймні з двох повнозначних слів”, яка виступає поряд із словом розгорнутою назвою, зазначає, що компоненти сурядного словосполучення є „словами одного граматичного класу, поєднаних сурядними сполучниками” [5, с. 91].

Сурядні словосполучення в англійській мові мають такі диференційні ознаки:

- 1) рівноправність компонентів;
- 2) однаковість синтаксичної функції всіх складників, а тому – їхня підпорядкованість одному члену в реченні;
- 3) небінарність структури;
- 4) реалізація зв'язку між компонентами за допомогою сурядних сполучників, порядку слів та інтонації.

Сурядні словосполучення, будучи будівельним матеріалом для речення, реалізують у ньому певну семантику і виступають джерелом його конотативних значень. Не винятком є прислів'я – своєрідні мінідискурси повчально-виховного характеру.

Нами було досліджено близько 500 прислів'їв, серед яких, найбільший клас представляють паремії із сурядними словосполученнями, у яких засіб зв'язку матеріально виражений за допомогою сурядних сполучників, значно менше тих, де компоненти поєднані асиндетично за допомогою інтонації. Серед сполучників домінуючим є *and*, що за своїм значенням належить до єдналих та слугує засобом творення сурядних словосполучень відкритого типу. За допомогою цього сполучника компоненти в складі словосполучення можуть

вступати „у темпоральні (двобічні) відношення зі значеннями одночасності, часової наступності, послідовності..”, виражати „причиново-наслідкові, умовно-наслідкові та інші відношення” [6, с. 54]. Однак, єднальні відношення впливають саме із семантики сурядних частин.

У проаналізованих нами англійських прислів'ях семантичний обсяг сурядних словополучень із сполучником *and* представлений такими конкретними реалізаціями:

1) „різносторонні якості суб'єкта чи об'єкта дії”: ***A big head and little wit; To be slender and tall is still to be small; Little and sweet;***

2) „умовно-наслідкові дії”: ***Seek and you shall find; Early to bed and early to rise makes people healthy and wealthy and wise;***

3) „причиново-наслідкові дії”: ***Give and take; Spare the rod and spoil the child; Lend your money and lose your friend; Sow the wind and reap the whirlwind; Follow the river and you' ll get to the sea;***

4) „послідовність дій”: ***First thrive and then wive;***

5) „розрахунки у діях”: ***Think today and speak tomorrow; Go to bed with the lamb and rise with the lark; Wear the old coat and buy a new book;***

6) „тотожність понять”: ***Good words without deeds are rushes and reeds;***

7) „розкриття сутності об'єктів навколишньої дійсності через інші поняття”: ***Time is the nurse and the breeder of all good; Life is not all cakes and ale;***

8) „якість дії”: ***Slow and steady wins the race;***

9) „єдність протилежних понять”: ***You will never see good and bad to agree; Good words cost nothing and are worth much; The great and the small have need of one another; Laugh today and cry tomorrow; Keep your mouth shut and your ears open; He carries fire in one hand and water in the other; Custom is the plague of wise men and the idol of fools;***

10) „нерозсудливість у діях”: ***Marry in haste and repent at leisure;***

11) „єдність різнорідних дій та явищ”: ***Eating and scratching wants but a beginning; Fish and company stink in three***

days; **Love and cough cannot be hid**; **Old friends and old wine are best**; **Beware of silent dog and still water**; **Children and fools must not play with the edged tools**;

12) „єдність понять, що взаємозумовлюють одне одного”: **A boaster and a liar are cousins**; **Between promising and performing a man may marry his daughter**; **Muck and money go together**.

На формально-граматичному рівні словосполучення з єднальним сполучником *and*, що репрезентовані в складі паремій, за способом вираження компонентів можна класифікувати на:

- субстантивні (іменникові): **Desert and reward seldom keep company**; **Time and tide wait for no man**;

- вербальні (дієслівні): **Live and learn**; **Think today and speak tomorrow**; **The cat would eat fish and wouldn't wet her paws**;

- ад'єктивні (прикметникові): **To be slender and tall is still to be small**;

- адвербіальні (прислівникові): **Slow and steady wins the race**;

- прономінативні (займенникові): **Good words cost nothing and are worth much**.

Отже, як бачимо, концептуальна наповненість сурядних словосполучень із єднальним сполучником *and* різнопланова: у деяких компоненти утворюють логічну єдність (**Marry in haste and repent at leisure**; **A boaster and a liar are cousins**), в інших - це поєднання, які поза контекстом прислів'я є несумісними, часом алогічними, однак слугують засобами розкриття специфічної семантики цілого судження (**Love and cough cannot be hid**; **Beware of silent dog and still water**).

Література

1. The Oxford dictionary of etymology / [ed. C. T. Onions]. New York : Oxford Clarendon Press, 1966. 1026 p.
2. Блумфілд Л. Язык. М.: Прогресс, 1968. 608 с.
3. Бархударов Л. С. Структура простого предложения современного английского языка. М: Высшая школа, 1966. 199 с.

4. Иванова И. П., Бурлакова В. В., Почепцов Г. Г. Теоретическая грамматика современного английского языка: Учебник. М.: Высш. школа, 1981. 285 с.

5. Левицкий Ю. А. Теоретическая грамматика современного английского языка: Учебное пособи. Пермь: Изд-во Перм. ун-та, 2004. 156с.

6. Городенська К. Г. Сполучники української літературної мови: Монографія. К., Інститут української мови: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010. 208 с.

7. Кусковская С. Ф. Сборник английских пословиц и поговорок. Мн.:Выш. шк., 1987. 253 с.

**Марченко А.В., вчитель
англійської мови, магістрантка
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ**

СЕМАНТИЧНІ ВЛАСТИВОСТІ АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З КОЛОРИСТИЧНИМ КОМПОНЕНТОМ

У будь-якій мові існують фразеологізми що грають свою особливу роль у становленні мови та культури країни. Фразеологізми є яскравим прикладом специфіки та унікальності мови. Так наприклад фразеологізми однієї з найпопулярніших у світі мов,англійської викликають чималу зацікавленість у науковців.

Зокрема, до цієї теми звертались у своїх дослідженнях такі українські науковці як Н. Амосова,Р. Гаманко, І. Гуменюк, А. Кошик, Г. Кузнєцова, А.Кунин, А. Литвин, О.Нагорна.

Не дивлячись на активний дискурс серед мовознавців, щодо досліджень англійських фразеологізмів, існує чимало проблемних питань у вивченні даної теми, наприклад залишаються не до кінця розкритими аспекти семантичних властивостей англійських фразеологізмів з колористичним компонентом.

За академічним тлумачним словником: «Фразеологізм – це усталений зворот, стійке поєднання слів, що виступає в мові як єдиний, неподільний і цілісний за значенням вислів»[4].

На думку В.Ярцевої, фразеологізм – загальна назва семантично пов'язаних сполучень слів і речень, які на відміну від подібних за формою семантичних структур не відтворюються відповідно до загальних закономірностей вибору і комбінації слів при організації висловлювання, а відтворюються у мовленні у фіксованому співвідношенні семантичної структури і певного лексико-семантичного складу[3, 29 с].

Ю. Караулова визначала фразеологізм-це загальна назва семантично пов'язаних сполучень слів, які не утворюються у мовленні, а утворюються в ньому в узуально закріпленому за ними стійкому співвідношенні змісту та певного лексико-граматичного складу[3, 30 с].

П. Лекант вважав фразеологізм складною міждисциплінарною одиницею, в формі і значенні якої взаємодіють одиниці різних рівнів [3, 30 с].

Таким чином, підсумувавши всі визначання, можна прийти до висновка, що всі вчені розглядали його з різних точок зору

Особливо важливими є фразеологізми у структурі яких присутні різноманітні назви кольорів. Дослідження кольору та порівняння кольорової семантики у різних мовах потребує в майбутньому більш детальної та зосередженої уваги, бо є великою проблемою в лінгвістиці, тому що у мові виявляється менталітет той чи іншої країни, кожна з яких має свої особливості. Досліджуванням фразеологізмів з колірним компонентом займалися такі лінгвісти як: О. Дзівак, В. Крепель, О. Кучерук і О. Пророченко.

Проблема кольорової символіки є актуальною для багатьох наук, як зауважував Н.В.Серов “вона становить як теоретичний, так і практичний інтерес для естетики, мистецтвознавства, етнології, психології тощо” [3, с. 149].

В англійській мові колір red- червоний символізує:

1. Негативний емоційний стан людини та негативні явища: toseered (сильно розсердитися), seethelight (підозрювати

небезпеку), seered (прийти в лют), tobeinthered (працювати в збиток, влізти в борги), redcross (червоний хрест), kredherring (щотодобивається зі сліду), redcock (пожежа), bebleedingredink (стрімко втрачати прибуток), paintthetownred (віддаватися веселощам, бурхливо святкувати, влаштовувати п'янки або уходити в запій).

2. Різні гами червоного : redasblood (криваво-червоний, червоний як кров), redasfire (вогненно-червоний), redascherry (кров з молоком), redasbeet (червоний як рак), redcarpet (елегантний, витончений). червоний колір асоціюється у свідомості людей з кров'ю, вогнем, сонцем, осіннім листям. Найдавніші міфи пов'язували з червоним створення людини. Первинне значення червоного - це життя, любов і шлюб, червоний колір – знак всього, що супроводжує ці явища. "Red - blooded" - повнокровний, повний життя; сексуально активний (англ.); "Red - hot" - чуттєвий; полум'яний (амер.). "Red - hot mamma" - спекотна жінка (амер.). "Red - streak" - дівчина, рум'яна як яблуко

3. Позитивна або нейтральна конотація : rolloutofthered (приготуватися до зустрічі гостей), ared - letterday (щасливий день), redblood (мужність), redalert (готовність номер один), redcent (мідний гріш), redcock (покеп), red-hat (кардинал), red-brickuniversity – новий університет, red, whiteandblue (англійський флот та армія), redtape (демократія)

Отже, проаналізувавши семантичні властивості англійських фразеологізмів з колористичним компонентом можна сказати, що дана тема потребує більш ширшого аналізу та подальших наукових досліджень. У деяких фразеологізмах компоненти кольору увійшли в своєму прямому значенні, в інших основною будовою фразеологізму було психологічне значення. Звісно, не існує поточного (буквального) перекладу фразеологізмів з кольором. Лексичне значення червоного кольору набуває нового відтінку та значення.

Література

1. Гуменюк І. Кольористика у фразеології – ключ до культурної інтерпретації (на матеріалі англійської та української мов) / І. І. Гуменюк // Наукові праці. – Вип. 11. – Т. 1. – Кам'янець-Подільський. – 2005. – С. 211 – 217
2. Глебова Ю. Семантизація колороніма синій в англійських та українських фразеологізмах: особливості перекладу/ Ю. Глебова //Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія № 9. Сучасні тенденції розвитку мов. – 2009. – № 4. –С. 149 – 153
3. Кравцова І. Фразеологізми в сучасній англійській мові: визначення, підходи, класифікації / І. Кравцова // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. – 2016. – № 20. – С. 29 – 32
4. Collins Cobuild Dictionary of idioms. – Harper Collins Publishers, 1997. – 493 p.
5. Академічний тлумачний словник сучасної української мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sum.in.ua/>

Шехавцова С. О., д. пед. н., проф.,
Сєноґонова Г. І., магістрантка
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

НЕОЛОГІЗМИ АНГЛОМОВНИХ ЗМІ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ ЗМІН РЕАЛЬНОГО СВІТУ

Мова це адекватне і найактуальніше відображення реального світу. Швидкість розвитку всіх сфер життя людини знаходить миттєвий відгук у мові кожного з нас. В результаті зникнення чітких меж між реальним світом і цифровим відбувається стрімке зростання засобів масової комунікації. Щоденні відкриття в галузі науки і техніки вимагають негайного лексичного позначення,

найменування матеріальних і нематеріальних проявів. Саме «Четверта влада», як прийнято називати засоби масової інформації, є концентрованим полем лексичних новоутворень і мають величезний вплив на різні сфери життя людини.

Англійська мова сьогодні є міжнародною мовою - англійською говорять дипломати, бізнесмени, медики, і в цілому - для спілкування в світі люди використовують англійську мову.

За останніми даними англійською мовою користуються 1 мільярд 348 мільйонів людей у світі. Така ситуація передбачає, що нові слова в англійську мову потрапляють негайно і майже щодня, а старі знайомі слова набувають нового змісту.

Одним з основних видів лексичних новоутворень є неологізми. Неологізм - слово або мовний зворот, створений для позначення нового предмета чи вираження нового поняття [1]. Або таке позначення неологізму - нове слово або вираз, актуальність і незвичність якого гостро відчувається носіями цієї мови [2]. Можна довго продовжувати перелік визначень неологізмів. Дана ситуація свідчить про те, що чітко структуроване термінологічне визначення відсутнє, навіть з урахуванням величезного числа наукових досліджень в області неології.

Слід згадати класифікацію неологізмів:

За видом мовної одиниці.

- 1) неолексеми;
- 2) неофраземи;
- 3) неосемеми.

II. За ступенем новизни мовної одиниці:

- 1) абсолютні неологізми (сильні);
- 2) відносні неологізми (слабкі);

III. За способом утворення:

- 1) запозичені (поділяються на зовнішні і внутрішні запозичення);
- 2) словотвірні (утворені за словотвірними моделями);
- 3) семантичні (нові значення лексичних одиниць).

Своєрідну типологію неологізмів знаходимо в роботі

IV. За видом зазначуваної реалії:

- 1) позначають нову реалію;
- 2) стару реалію;
- 3) актуалізовану реалію;
- 4) відмираючу реалію;
- 5) неіснуючу (гіпотетичну) реалію.

Лексичні новоутворення відрізняються яскраво вираженою актуальністю, образністю, експресивністю, тому є «живими» представниками лексичної системи мови [3]. Вивчення неологізмів в англомовних ЗМІ актуалізує і поглиблює знання про мовну систему, розкриває закони сучасних тенденцій словотворення. Також ЗМІ можуть впливати на запозичення неологізмів в інші мови шляхом транскрипції / транслітерації або калькування. Особливо це стосується неологізмів таких тематик, як політика, економіка, технології та соціальні мережі.

- Наприклад, в зв'язку з високою популярністю соціальних мереж, більшість людей прагне показати своє життя, і не рідко, краще, ніж є насправді і в такому випадку буде доречним вживання неологізму «Geobragging» - встановлення статусу в соцмережах, який показує локацію, з метою викликати заздрість у фолловерів:

I'm having breakfast in Paris.

I'm having lunch in Nice.

I meet the sunset on the coast of the ocean.

- Часом, людина дивиться в Гуглі своє ім'я та пов'язані з ним посилання. Іноді людина робить це занадто

часто і тоді можна вжити наступний неологізм «Ego surfer» - людина, яка підвищує свою самооцінку, гуглячи своє ім'я.

- Ставши частиною королівської сім'ї Меган Маркл стала Її Королівською високістю герцогинею Сассекською. Але разом з тим зіткнулася з проявами расизму і сексизму в свою сторону, з критикою від деяких членів королівської сім'ї, вторгненням в особисте життя ЗМІ і постійним тиском. Меган Маркл надихнула багатьох подбати про своє психічне здоров'я після того, як залишила Букінгемський палац заради безтурботного життя зі своєю сім'єю. Ця ситуація стала приводом для появи наступного неологізму: to Meghan Markle - цінувати себе і своє психічне здоров'я настільки, щоб дозволити собі залишити кімнату / ситуацію / середу, в якій не беруть і не поважають ваше справжнє я [4].

- Більше року тому світ захопив CoVid 19 і поставив життя на паузу. Ця ситуація не могла не вплинути на мову людства. Разом з карантинном в наше життя прийшли такі слова як «Infodemic» - це період зростання і швидкого поширення інформації, як вірної, так і помилковою [5 - 6]. Або «Tentative», що означає - невпевнений, чи не фінальний:

The country is now taking another tentative step towards returning to normal life.

У висновку, необхідно відзначити, що в наш час мас-медійні засоби комунікацій виступають хедлайнерами у формуванні думки широких мас людей.

Неологізми можуть виступати в якості своєрідного відображення етносу, реального світу, а мовна особистість – діжер думок – яка створює мас-медійний продукт може бути виразником ціннісних орієнтирів, індикатором розвитку суспільства.

Процес появи неологізмів в ЗМІ цілком природний і частіше вимагає особливої уваги як на побутовому, так і на державному рівнях.

Розглянувши наведені приклади в матеріалі, простежується, як неологізм спочатку з'явився з метою одноразового використання, а потім «увійшов» у повсякденну мову людей і залишився для постійного користування.

Ми бачимо, як за допомогою засобів масової інформації відображається соціально-політична обстановка, в якій знаходяться люди і країна. Події, що стали тригером створення нових слів, залишуться нагадуванням ситуації, внаслідок якої вони утворилися.

Література

1. Зацний Ю. А. Неологізми англійської мови 80-90х років XX століття / Ю. А. Зацний. – Запоріжжя: ТанDEM-У, 1997. – 395 с.
2. Дзюбіна О.І. Особливості утворення та функціонування семантичних неологізмів англійської мови сфери інтернет-комунікації / О.І. Дзюбіна // Записки з романо-германської філології. – 2014. – Вип. 2 (33). – с.303
3. <https://greenforest.com.ua/journal/read/zamist-tisyachisliv-19-korishnih-neologizmiv-anglijskoyu-movoyu#:~:text=%D0%92%D0%BE%D0%BD%D0%B8%20%E2%80%92%D1%86%D0%B5%20%D0%BD%D0%B5%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D0%B7%D0%BC%D0%B8,%D0%BD%D0%B5%20%D0%B2%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%B3%D0%B0%D1%8E%D1%82%D1%8C%20%D0%B7%D0%B0%20%D1%86%D0%B8%D0%BC%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%81%D0%BB%D1%96%D0%B4%D0%BA%D1%83%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B8>
4. URL:<https://www.theguardian.com/lifeandstyle/2020/jan/24/to-meghan-markleverb-how-to-use-it>
5. <https://learningenglish.voanews.com/z/3620>
Crystal, Davis. 2020. Cambridge Reflections-COVID-19: Vocabulary. Cambridgeblog. URL: <http://www.cambridgeblog.org/2020/05/covocabulary/> (accessed: 8

December 2020).
(PDF) COVID-19 trending neologisms and word formation processes
in English. Available from:
https://www.researchgate.net/publication/350323828_COVID-19_trending_neologisms_and_word_formation_processes_in_English
h

**Шаповалова Л.В., канд.. пед.. наук, доцент,
доцент кафедри романо-германської філології
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», Полтава**

ГОЛОВНІ КОНЦЕПТИ ТА ЦІННОСТІ ФРАНЦУЗЬКОЇ ФРАЗЕОЛОГІЧНОЇ КАРТИНИ СВІТУ

Французькі фразеологізми як застигли зразки національного менталітету містять у собі не тільки певний концепт, а й відношення до нього, тобто оцінювання його з точки зору національної системи цінностей, яка проявляє риси властиві представникам цієї нації. Популярність використання фразеологічних одиниць дозволяє побудувати національну аксіологічну парадигму. Більшість фразеологізмів представляє собою концепт, до основного значення якого додаються конотації, виражені емотивним, оціночним і ціннісним компонентами.

Науково-теоретичною базою дослідження слугують роботи М.Алефіренко, С.Кравцова, С.Максимця, Ю.Солодуб, Н.Кирилової.

Аналіз близька 1500 фразеологізмів, представлених на французькому сайті „ Les expressions françaises décortiquées ” і розташованих у залежності від частоти їх використання, дозволить зрозуміти, які цінності є у французів у пріоритеті, тобто встановити їх ієрархію у

французькій фразеологічній картині світу та визначити головні риси французького національного характеру.

Проаналізувавши 10 найуживаніших французьких фразеологізмів за версією сайту „ Les expressions françaises décortiquées ”, можна зрозуміти, які концепти вони вербалізують, ієрархію цих концептів у французькій фразеологічній картині світу та систему цінностей, які представлені у них.

1. Егоцентризм „ *Voir midi à sa porte* ”.
2. Запальний характер „ *Soupe au lait* ”.
3. Здатність швидко закохуватися, непостійність у коханні „ *Coeur d'artichaut* ”.
4. Багатство „ *Pierre qui roule n'amasse pas mousse* ”.
5. Сентиментальність „ *Fleur bleue* ”.
6. Гомосексуалізм „ *Pédé comme un phoque* ”.
7. Нетрадиційне статеве задоволення „ *Tailler une pipe* ”.
8. Важка життєва ситуація „ *Tomber de Charybde en Scylla* ”.
9. Лінощі / самозадоволення „ *Peigner la girafe* ”.
10. Крайність будь у чому „ *Être au taquet* ”.

Така ієрархія концептів, репрезентована у топ 10 найуживаніших французьких фразеологізмах показує їх пріоритетність у французькій картині світу та дозволяє краще зрозуміти національний характер.

Отже, узагальнений психологічний портрет французів: вони егоцентристи, які мають запальний характер, схильні часто закохуватися і непостійні у коханні. За своєю значимістю багатство для них менш важливе, ніж кохання. Вони сентиментальні. Серед них значна кількість гомосексуалів. Вони небайдужі до різних видів статевого

задоволення. Часто опиняються у важких життєвих ситуаціях, схильні до самозадоволення.

Цінності, які актуалізовані у цих фразеологізмах, можна зрозуміти через конотації, звернення до тих чи інших виразів для утворення метафоричних зв'язків, через вибір тих чи інших лексичних одиниць. Важливим є також регістр, до якого відносяться фразеологізми. Він свідчить про те, на кому шаблі суспільства він виник. У деяких фразеологізмах наявна евфемізація.

1. Егоцентризм ставить людину у центр свого світу як еталон оцінювання.

2. Запальна вдача позначається через порівняння з супом на молоці. Тобто фіксується її наявність, але не вважається, що це гарна якість, бо не порівнюють, наприклад, з левом чи з тигром, які символізують силу і владу. тобто запальність характеру не заохочується, а скоріше засуджується. Якому чоловіку буде приємно, щоб його порівняли із супом на молоці.

3. Здатність швидко закохуватися та непостійність у коханні. Цей вираз містить негативну конотацію, бо людина порівнюється з маленькою невиразною рослиною, яка віддає кожному по одному листку. Нецілісність характеру, слабкість, уразливість, які засуджуються через порівняння із артишоком. Можна сказати, що тут присутня анти цінність.

4. Заохочення до того, щоб людина залишалася вдома, щоб накопичити багатства. Багатство – позитивна цінність.

5. Сентиментальність. Тут ми бачимо скоріше негативне відношення, яке виходить із порівняння з „*маленькою білою квіточкою*”. Схожий ефект присутній у фразеологізмах „*суп на молоці*” і „*серце артишоку*”.

6. Гомосексуалізм як прояв свободи. Цінність – свобода людини у коханні. Толерантне відношення до цього

явища. Наявність цього фразеологізму у топ 10 найуживаніших – це свідчення того, що цей феномен не тільки присутній у сучасному суспільстві, але й досить поширений. Даний фразеологізм не містить негативної оцінки, а тільки фіксує існування означеного явища.

7. Статеве задоволення через нетрадиційний секс виявилось цінністю для французів яка потрапила на 7 місце. Цей фразеологізм можна вважати евфемізмом, оскільки явище, яке він позначає, напряду не називається. Тобто фіксується обмеження у називанні цього феномена у суспільстві, хоча популярність цього виразу говорить про цікавість до нього французів.

8. Важка життєва ситуація позначається через жакливі міфічні персонажі, що підсилює значення і виразність цього фразеологізму. Звернення до страшних міфічних образів підкреслює серйозність ситуації, в яку потрапила людина, та виражає її оцінку. Цінність цим фразеологізмом не позначається.

9. Лінощі / самозадоволення.. Ці феномени, виходячи з популярності фразеологічного виразу, який їх актуалізує, поширені у французькому суспільстві. Використання на їх позначення виразу

„ *розчісувати свого жирафа* ” говорить про деяке глузування, тобто про негативну оцінку і антицінність.

10. „ *Бути не межі* ” – характеристика досить частих життєвих ситуацій. Тобто французи – це такі люди, які схильні до крайностей у різних проявах життя. Цей фразеологізм має негативну оцінку, оскільки характеризує негативну ситуацію.

Отже, аналіз 10 найуживаніших французьких фразеологізмів дозволив побачити ієрархію найважливіших у французькій фразеологічній картині світу концепті та виявити цінності, які вони об'єктивують.

Література

1. Алефиренко М.Ф. Фразеология в свете современных лингвистических парадигм. М.: Элпис, 2008. 272 с.
2. Алефиренко Н. Ф. Фразеология и когнитивистика: в аспекте лингвистического постмодернизма : монография .Белгород : Изд-во Белгородского ун-та, 2008. 152 с.
3. Кравцов С.М., Максимец С.В. Ценностная парадигма лингвокультурного сообщества (на материале русского и французского языков): монография. Ростов на Дону – Таганрог: Издательство Южного федерального университета, 2018. 140 с.
4. Солодуб Ю.П. К проблеме сопоставительного исследования фразеологической картины мира различных народов: фразеологическая модель, образно мотивирующая на основе ирреальности ситуации семантику невозможности: материалы Международной научн. конф. – Тула, 2002. Ч. 2.
5. Дубов, И.Г. Феномен менталитета: психологический анализ. *Вопросы психологии*, 1993 №5. С. 20-29. URL: <http://www.voppsy.ru/issues/1993/935/935020.htm>. (дата звернення 18.04.21).
6. Кириллова Н.Н. Фразеология романских языков: этнолингвистический аспект. СПб: изд. РГПУ им. А.И.Герцена, 2003. Ч. 1. 319 с.
7. Крысин Л.П. Иллюстрированный толковый словарь иностранных слов. М.:Эксмо, 2010. – 864 с. 8. Les expressions françaises décortiquées. URL: <https://www.expressio.fr>. (дата звернення 18.04.21).

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО ТА ЛІТЕРАТУРА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

**Колесник А.В., к. філол. н., доцент,
завідувач кафедри
українознавства та іноземних мов
Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ, м. Дніпро**

СПІЛЬНІ РИСИ НАТУРАЛІЗМУ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРАХ

Виникнення натуралізму в країнах Європи у другій половині XIX століття охопило творчість значної кількості письменників, надаючи їм можливість висловлювати власну думку так, як вона існувала в дійсності. Натуралізм набув розквіту в останній третині XIX століття, прийшовши на зміну романтизму. Письменники-натуралісти дотримувалися ідейно-змістового витвору, що полягав у відтворенні життя так, як воно було, тобто відповідно до реальності, керуючись трьома основними складовими, що становили основу у баченні всесвіту натуралістами – раса, середовище, історичний момент. Це і внесло новизну у твори письменників, що зараховували себе до цього напрямку, та здійснило вплив на подальший розвиток літератури в цілому.

Ідейно-тематичному наповненню творів натуралістичного напрямку, дослідженню теоретичних питань натуралізму, а також вивченню порівняльних аспектів натуралізму в країнах Західної Європи (Франція, Німеччина, США) та в Україні присвячені роботи українських літературознавців В. Матвіїшина [1], Д. Наливайка [2], Р. Голода [3], Н. Косило [4] та інших дослідників. Проте дослідження натуралізму у порівняльному контексті має обмежений характер.

Мета дослідження – розглянути спільні риси українського й англійського натуралізму на прикладі творчості відомих письменників.

В основі зображення подій у творах натуралістичного літературного напрямку лежали такі характерні особливості, як

об'єктивність, фактографічність викладу, увага до біологічних особливостей і спадковості людини, що впливали на поведінку індивіда, соціально-матеріальне середовище як причина всіх явищ. Натуралісти у своїй творчості спиралися на філософські ідеї позитивізму О. Конта та основи біологічної науки, намагаючись наблизити мистецтво до науки.

Подібно до реалістів, натуралісти наближалися до повного й точного відтворення суспільства, з усіма можливими колізіями в його житті. Відмінними рисами натуралізму було занадто прямолінійне вираження своїх ідей і прагнень на практиці та відсутність відмінностей між літературним надбанням і науковим розкриттям ідей. На думку натуралістів, письменник повинен утворити повну картину суспільства таким чином, ніби це робив соціолог або історик – справжній науковець. І саме тому мистецтво натуралістів називалося «людським документом», тобто тим, що надавало повний і беззаперечний опис зображуваного суспільного явища.

В англійській літературі основоположником натуралізму вважається письменниця Джордж Еліот (Мері Енн Еванс, 1819–1880). Звернемо увагу на роман письменниці «Адам Бід» і вияв ознак натуралізму в ньому.

Одним із принципів художньої манери письменниці був дійсний показ суспільства таким, яким воно було насправді. Вже з самого початку твору віднаходимо художнє прагнення авторки до істини, що спирається на її безпосередній досвід взаємодії з навколишнім середовищем і виливається в усвідомленні легкості брехні і важкості правди. Мається на увазі прірва між мовою і досвідом, тобто неадекватність слів для вираження наших реальних психологічних станів. Ідея Еліот полягає в тому, що малювати життя в акуратно розподіленій за категоріями манері набагато простіше, аніж виражати життя в його дійсності, неохайній складності. І в подальшому Еліот дотримується позиції, що досвід – це складно і він не повинен виражатися в упереджених категоріях, його відтворення має бути справжнім і не піддаватися сучасним поглядам.

Така позиція Дж. Еліот співзвучна з поглядами українського письменника Івана Франка (1856–1916), який також

обстоював принципи зображення життя у його справжній формі, зокрема згадаємо його оповідання бориславського циклу та справжність кожного слова в них.

Своє завдання Дж. Еліот бачить у тому, щоб уникнути будь-якої довільної картини з переробки життя і характерів в ньому і намагання дати правдивий звіт про людей та речі, як вони відображаються в її свідомості. Водночас авторка відчуває себе змушеною переповісти якомога точніше власне бачення, так, мов би вона була у залі для свідків, розповідаючи про свій досвід під присягою.

Також Дж. Еліот дотримується позиції необхідності сприйняття людей в їх дійсному, недовершеному стані, а не підтримувати їх неможливий ідеал. Будь-яка смертна істота має бути сприйнятою такою, як вона є, адже ми не можемо ані виправити фізичну оболонку, ані надихнути її розум, ані удосконалити норов. Згадаємо, що натуралізм спирався саме на такі погляди, доводячи необхідність показу справжніх рис людини.

Отож, у творчості Дж. Еліот ми спостерігаємо моральну основу співчуття іншим людям з намаганням показати справжні їхні риси. У полі уваги письменниці й краса у широкому розумінні цього поняття, з відмовою від нав'язаних естетичних ідеалів і схильністю до зображення пошарпаних рук робітничої людини, яка виконує важку роботу. В цілому – творчості Дж. Еліот притаманний пошук істини з опорою на власний досвід, сприйняття людей такими, як вони є, що було властиве натуралізму.

В українській літературі натуралізм проявився найбільше у творчості І. Франка. Згадаймо персонажів його оповідання «Ріпник» – великої кількості українських селян, пригноблених долею на роботу у Борислав. Детально описані усі їхні страждання і повні віра в пошуках кращої долі.

У творчості іншого українського письменника – Стефана Ковалів (1848–1920) також зображено у натуралістичному руслі українців, які стали жертвами обставин капіталістичного розвитку Борислава і втратили усе, що мали. Основну увагу С. Ковалів звертає на важке становище звичайного українця,

який вступає у взаємодію з ділком, переважно євреєм, і змушений, внаслідок своєї неосвіченості, виконувати будь-яку роботу. Врешті, селянин потрапляє у безвихідне становище, адже на його долю припадає виконання найскладнішої роботи і він стає жертвою небезпечних умов праці. Отож, С. Ковалів також вдається до зображення селян такими, як вони є, з правдивістю відтворюючи їхнє складне життя, розуміючи красу як чесність праці та без прикрас відтворюючи реальну картину життя українського селянства Галичини зі страшними факти сучасної письменнику дійсності.

Таким чином, англійська й українська література мають спільні риси, що виявилися під час становлення натуралізму, зокрема – зображення життя людей так, як воно було насправді, тобто сприйняття і відтворення персонажів відповідно до реальної дійсності, без прикрас і естетизації зображуваного. До того ж, розуміння краси у натуралістів виявляється відмінним від сприйняття краси іншими письменниками, що виявляється в увазі до людського тіла, яке виконувало важку працю для здобуття засобів існування. І в цілому у творах згаданих письменників ми бачимо намагання дати правдивий звіт про життя соціуму, без прикрас відтворити щоденні зусилля людей у постійній боротьбі за краще життя.

Література

1. Матвійшин В. Е. Золя в польсько-українських літературних взаєминах. *Українське літературознавство*, 1972. Вип. 17. С. 52–59.
2. Наливайко Д. Проблема натуралізму в українській літературі. *Літературознавство: Матеріали III конгресу Міжнародної асоціації україністів*. К., 1996. С. 118–130.
3. Голод Р. Натуралізм. *Дивослово*. 2012. № 4. С. 50–56.
4. Косило Н. В. Типологічні особливості українського та англійського натуралізму в порівняльному аспекті. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2004. Вип. 15. С. 135–138.
5. Франко І. Зібрання творів: у 50 т. К.: Наукова думка, 197.

**Matvienko L.H., PhD,
senior lecturer at the Department of
Humanities and Social Sciences
Poltava State Agrarian Academy, Poltava**

ELECTRONIC EDUCATIONAL RESOURCES IN TRANSLATION OF SPECIAL AGRICULTURAL TEXTS

In the modern world of information technology, e-learning resources play a key role in foreign language training of future agricultural professionals. Information and communication technologies permeate almost all areas of human activity and have become an integral part of the educational process. Today, there are many sites and software tools to facilitate the translation of highly specialized terms. They all have their advantages and disadvantages, but the common feature is public access.

E-learning resources can be used by students in practical foreign language classes, when it does not contradict the task and during independent extracurricular work with highly specialized texts. It is advisable to teach students to properly use specialized electronic translation resources and demonstrate specific examples of sources in which it is possible to find the necessary information.

Among modern electronic translation tools for special purposes are the following types: Translation memory, electronic dictionaries, text recognition programs.

Translation memory - programs that allow «not to translate the same thing twice». These are databases that contain previously translated units of text. If a new text detects a unit that is already in the database, the system automatically adds it to the translation. Such programs significantly save the

translator's time, especially if he works with the same type of text.

An example of this type of electronic software for translating special agricultural texts is Trados. The program allows you to work with MS Word documents, PowerPoint presentations, HTML-documents and files of other formats. Trados has a glossary module [1].

Fig.1 Home page of the software for translators of special texts Trados

OmegaT software supports a large number of popular formats, but documents in MS Word, Excel, PowerPoint need to be converted to other formats.

Today there is a huge number of different electronic dictionaries and translators, which are widely available: ABBYY Lingvo, Polyglossum, Multitran, PROMT, Context.

Electronic dictionaries are part of an automated system of intellectual purpose with collected and in some way ordered names of concepts in a specialized field [2]. From a technical point of view, an electronic dictionary is a computer database that contains specially encoded material.

ABBY Lingvo is one of the most common programs of this type. This software allows you to translate from 15 languages. There are several versions of the program with different volumes of dictionaries. There is a version for mobile devices [3]. The paid version of the dictionary is installed on a computer and can work without an Internet connection. The free version is only available online. The program is compatible with Windows, Symbian, Mac OS X, iOS, Android.

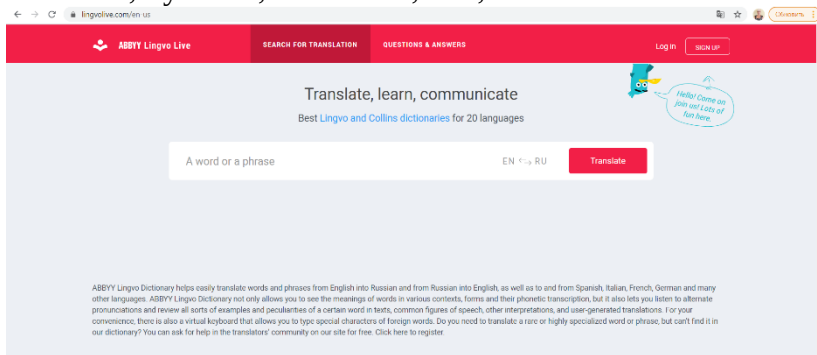

Fig. 2. Screen of work with the ABBY Lingvo program

Multitran can be installed on computers and smartphones. Works with Windows, Symbian and Android. The software allows you to translate into 13 languages.

With the help of Slovoed programs it is possible to translate into 14 languages. Installed on desktop computers and laptops, mobile devices. Works with operating systems iOS, Android, Windows, Symbian, BlackBerry, bada, Tizen. The software electronic tool has several versions, including - specialized subject dictionaries, which contain agricultural terminology [4].

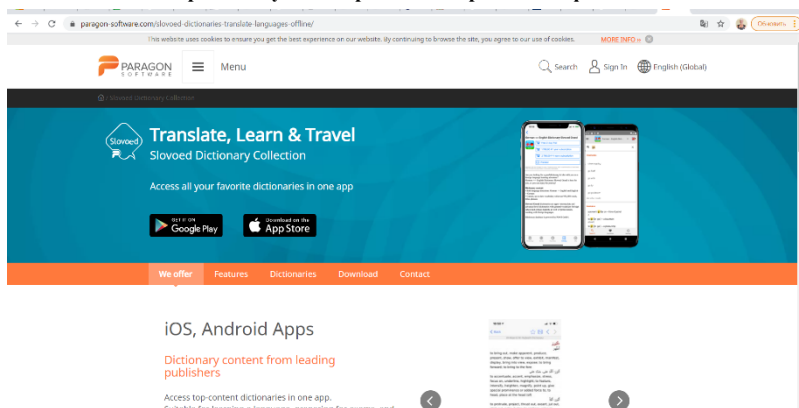

Fig.3 Example of working with the program Slovoed

There are a large number of electronic versions of traditional dictionaries now. Foreign publishing houses such as Longman, Cambridge University press, McMillan press produce traditional dictionaries on a printed basis with the addition of a disk that contains an electronic version of the dictionary. The same electronic versions of printed dictionaries are available for mobile devices. The emergence of a large number of electronic dictionaries and other computer training programs contributes to their widespread use in the translation of specialized texts in higher educational institutions of agricultural profile.

An important component of the translation of specialized agricultural texts are information recognition programs. ABBYY FineReader software that recognizes text from photos, scans, and PDF documents is useful for translation. The latest version recognizes text in 190 languages, and for 48 of them checks spelling. You can save the received text in almost all popular formats (Word, Excel, PowerPoint, PDF, html, etc.)

All online resources that offer online translation services can be divided into two groups - paid and free. In turn, they differ in the number of languages processed, the quality of content presentation, word processing speed and additional options [5].

The quality of the received translation of the text from online translators is not ideal, because the text is automatic or machine. Among the most popular translation programs is Prompt Online, a developer of tools for working with foreign texts. The program is able to translate documents and texts, all work is performed free of charge online, it is possible to translate documents while maintaining the structure and formatting.

The most common resource for translating highly specialized texts is Google Translate. It allows the translator to listen to the desired term, offers different versions of its translation. Google Translate can be installed as an application on your computer or smartphone and used offline. This software also allows you to completely translate a web page. This translation tool helps to understand only the general content of the translated text without providing an accurate translation.

There are additional options for working with foreign text. For example, Google Translate automatically translates Chrome pages. Special applications and mobile applications with a stable connection to the network also provide the ability to remotely translate text from different languages.

Electronic translation resources automate the process of translating special texts and save the translator's time. But such software provides generalized translation information and the material needs further research and editing by a translator.

References

1. Computer Assisted Translation URL: <https://www.trados.com/> (Access date: 16.04.2021).

2. Спіріна М. В. Комбінаторика використання традиційних книжкових і електронних словників в практиці викладання іноземної мови в технічному вузі // Філологія і лінгвістика в сучасному суспільстві: матер. II міжнар. наук. конф. М. : Буки-Веди, 2014. – С. 177–178

3. ABBYY Lingvo Dictionary URL:

<https://www.lingvolive.com> (Access date 19.04.2021)

4. Sloved Dictionary Collection URL:
<https://www.paragon-software.com/slovoed-dictionaries-translate-languages-offline/> (Access date: 18.04.2021).

5. WooordHunt. URL: <https://wooordhunt.ru> (Access date: 18.04.2021).

**Byndas O.M., PhD, Associate Professor,
Head of the Department of
Romance and Germanic Philology
SI “Luhansk Taras Shevchenko
National University”, Poltava**

TO THE PROBLEM OF MEDIA LITERACY IN UKRAINE

Media literacy was expected to struggle with vast and complicated social issues. The media were perceived to be the cause of both society's and children's troubles, with education for media literacy as the solution. Teachers were expected to be able to place themselves outside of these processes of media influence and so be able to provide pupils with skills for critical viewing that empowered them, too.

Dafna Lemish

Media literacy has become a center of gravity for countering fake news, and a diverse array of stakeholders – from educators to legislators, philanthropists to technologists – have pushed significant resources toward media literacy programs. 2017 saw a steady stream of announcements about media literacy. Media literacy, however, cannot be treated as a panacea. Media literacy is just one frame in a complex media and information environment. At issue is not simply an individual's responsibility for vetting information but how statesponsored disinformation efforts [3] and our everyday technologies influence the information we see and how we interact with it. The extent to which media literacy can combat the problematic news environment is an open question [2].

By the way, Hobbs describes media literacy as a skill set that promotes critical engagement with messages produced by the media. At its most basic, media literacy is the “active inquiry and critical thinking about the messages we receive and create,” and most proponents emphasize this connection to critical thinking [2, p. 28].

During the All-Ukrainian Forum “Ukraine – 2030. Culture, Media, Tourism” Volodymyr Zelenskyi, drew attention to the need for media literacy classes in schools to develop a conscious and critical attitude to information received from various sources. The Ministry of Education and Science of Ukraine supports the initiative of the President of Ukraine and is working to ensure that media literacy courses are to include in basic curriculums.

In 2011, regional experiments on the introduction of media education were launched in Ukraine. Thus, the Ministry of Education and Science of Ukraine in partnership with IREX (Council for International Studies and Exchanges), ICF “Academy of the Ukrainian Press”, with the support of the US and British Embassies implements the project “Study and distinguish information and media literacy.” Its purpose is to teach students to perceive information critically, to counteract manipulation, to realize the value of high-quality information in the context of school education.

Currently, the project is being implemented in all regional centers, as well as in Mariupol, Kramatorsk and Severodonetsk. The project involved 655 schools (655 principals, 3587 teachers), 25 institutions of in-service education, and 21 higher educational institutions (1225 teachers and methodologists).

The project activities are aimed at developing skills of critical perception of information and integration of info-media literacy in the curriculum of schools and higher educational institutions. Within the project, teaching materials are developed for teachers of selected subjects (grades 8-10), classes and trainings for institutions participating in the project.

On March 17, 2021, the program of specialized non-formal media education was launched, which was developed by specialists of the 1 + 1 media holding and the 1 + 1 media school team, especially for Youth's Media School WUNU. During the two months of study, students will be able to master the skills of critical thinking when working with information in the media, learn the basics of quality communication and public speaking.

The curriculum of the course “Media Literacy” for students includes skills of competent information processing and creation of

quality content. Students will be able to pump their soft and hard skills and develop the material for a video portfolio.

Nowadays the majority of media literacy efforts in Ukraine focus on teacher training and curricular development. There is no standardized national curriculum or curricular guidance in Ukraine for media literacy, nor is there dedicated funding for supporting teacher professional development in this area.

The current political and media environment (both in Ukraine and abroad) is one of high stakes for media literacy efforts. In many cases, there is a push for new media literacy initiatives. Raising awareness of media messages, how to create them, or critically engage them, would seem to be a good thing, but globally media literacy is caught in a “vicious circle: only the development of a systematic and cumulative body of research regarding the teaching and learning of media literacy can help clarify goals, define clear policies, identify effective teaching practices and teacher education and explain the educational process that students undergo when they study media, yet to create such a body of research requires a sophisticated media education program” [1, p. 7]. There remains uncertainty around whether media literacy can be successful in preparing citizens to resist fake news and disinformation.

Being English teachers, we are greatly interested and strongly believe in developing the future of media literacy in Ukraine. So, this report identifies five recommendations:

- develop a coherent understanding of the media environment;
- improve cross-disciplinary collaboration;
- leverage the current media crisis to consolidate stakeholders;
- prioritize the creation of a national media literacy evidence base;
- develop curricula for addressing action in addition to interpretation.

On April 20, 2021, the media literacy strategy for 2021-2022 was presented. This was reported by UATV with reference to the Telegram of the Minister of Culture and Information Policy Olexandr Tkachenko [6].

According to him, it is important to unite the efforts of all stakeholders involved in media literacy. “With the launch of the project, we aim to unite and coordinate the efforts of all stakeholders to make media literacy a way of life for Ukrainians; in order Ukrainians use it by default, and not trust loud headlines and sentences taken out of the context,” the minister wrote.

According to O. Tkachenko, the first steps in the near future will be the development of media education in cooperation with the Ministry of Education and Science, the creation of a media literacy brand and the development of messages and narratives, the launch of a national media literacy platform, and others.

As a result, by the end of 2022, there is hope to increase the conscious attitude of the population to the information consumed, while increasing the relevance of misinformation and manipulation in the media to 70% among Ukrainians, and understanding of the impact of media on life at the level of the majority – up to 90%. And this will allow in turn to form an information culture, do fact-checking and develop critical thinking.

References

1. Bulger, M. & Davison, P. (2018). *Journal of Media Literacy Education*. 10(1), 1-21.
2. Caplan, R. (2016, November 22). Facebook must acknowledge and change its financial incentives. *The New York Times*. Retrieved from: <https://www.nytimes.com/roomfordebate/2016/11/22/how-to-stop-the-spread-of-fake-news/facebook-must-acknowledge-and-change-its-financial-incentives>
3. Hobbs, R. (2017). Teaching and learning in a post-truth world. *Educational Leadership* 75(3), 26-31. Retrieved from: http://www.ascd.org/publications/educational_leadership/nov17/vol75/num03/Teaching_and_Learning_in_a_PostTruth_World.aspx.
4. Jack, C. (2017). *Lexicon of Lies*. New York: Data & Society Research Institute. Retrieved from: <https://datasociety.net/output/lexicon-of-lies/>.
5. Lemish, D. (2015). *Children and Media: A Global Perspective*. Oxford: John Wiley & Sons. 195-207.

6. Tkachenko, O. (2021). The Minister of Culture presented the media literacy strategy. Retrieved from: <https://uatv.ua/minkult-prezentuvav-strategiyu-z-mediagramotnosti/>.

**Перова С. В., к. пед. н., доцент,
завідувач кафедри теорії та практики перекладу
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», Старобільськ**

НАВЧАННЯ НЕОЛОГІЗМАМ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У КОНТЕКСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ

У сучасному світі ми стаємо свідками того, як швидко змінюється екстралінгвістична дійсність, яка так чи інакше вимагає постійного створення і введення до обігу нових лексичних одиниць і переосмислення значення вже існуючих у мові слів. У роботах з сучасної лінгвістики можна простежити, що термін «нова лексична одиниця» може означати і новоутворення, і неутворення, і новацію, і інновацію, і неомінацію, і нововведення, і неологізм, і okazіonalіzm [1, с. 22]. Однак, найчастіше зустрічається в ужитку термін «неологізм».

Зарубіжні дослідники поняття «неологізм» визначають як «слово або словосполучення, що увійшло в мову (як запозичення, вигадана одиниця або семантичне переосмислення) порівняно недавно, часто вживається з поясненням свого значення і зафіксоване в спеціалізованих словниках»[2].

У процесі найменування можуть відбуватися чотири типи зміни: 1) використання цього мовного знаку для позначення нового об'єкта, 2) введення нового мовного знаку для позначення об'єкта, який уже має назву у мові, 3)

введення нового знаку з новим позначуванням і 4) невживання мовного знаку у зв'язку з дезактуалізацією позначуваного, тобто неологізмом є слово (або стійке їх поєднання), нове за формою, за змістом або і за формою, і за змістом.

Вивчення неологізмів у процесі навчання у закладах вищої освіти неможливе без побудови їх типології, яка може враховувати різні ознаки. Традиційно, виділяють три основні типи неологізмів: власне неологізми, трансномінації та семантичні інновації. Власне неологізми є поєднанням нової форми і нового значення. Трансномінаціями називаються неологізми, які передають за допомогою нової мовної форми значення, яке вже існує в мові. Вони з'являються шляхом запозичення, а також за допомогою морфологічного словотворення. Семантичними інноваціями (або семантичними неологізмами) традиційно називають нові значення вже існуючих слів, тому їх також називають «переосмисленнями» [3, с. 115].

Стрімкий розвиток науки, техніки і новітніх технологій сприяє тому, що у сучасній англійській мові постійно з'являються неологізми. Кожного року Оксфордський словник англійської мови фіксує появу нових слів, більшість з яких належить до сфер інформаційних та інтернет-технологій. Словник мови соціальних мереж, термінологія *Facebook*, *Instagram*, *Twitter* демонструють можливості сучасної англійської мови залишатися консервативною і креативною водночас.

Наприклад, назва бренду *Twitter* походить від дієслова, яке позначає звукову подібність – *tweet* – щебетати. Пізніше від нього стала широко вживаною ціла низка слів, яка утворилася згідно існуючих в англійській мові словотвірних моделей:

дієслово *to tweet* – публікуватися в мережі *Twitter*; іменник *tweet* – повідомлення з цієї соціальної мережі;

іменник *tweeter* – людина, яка публікує повідомлення; дієслово *to retweet* (аббревіатура *RT*) – скопіювати та опублікувати повідомлення іншого учасника цієї соціальної мережі.

Наведемо ще один приклад з переосмисленням вже існуючого прямого значення слова *friend*:

іменник *friend* – привілейований вашої сторінки у соцмережі; дієслово *to friend* – додати користувача соцмережі до свого списку привілейованих користувачів; дієслова *to defriend*, *to unfriend* – видалити користувача зі списку привілейованих користувачів своєї сторінки.

Від неологізму *selfie* – фотографування смартфоном себе самого, яке є зараз дуже популярним в англomовних країнах, за аналогією створюються інші нові лексеми, такі як *doublie* – селфі двох осіб або *backie* – селфі зі спини.

Не викликає сумніву, що майбутнім перекладачам необхідно постійно розширювати свій словниковий запас. Освоєння нової лексики сфери нових технологій, а також знаходження та фіксування їх еквівалентів мовою перекладу є важливою складовою навчання майбутніх бакалаврів за фахом «Переклад (англійська мова)». У тематичному плані дисципліни «Практичний курс англійської мови» пропонуємо виділити час на опанування теми, присвяченої неологізмам. Зокрема, освоєння нової лексики сфери інформаційних технологій на заняттях можна організувати таким чином:

1. Індивідуальна робота. Читання короткої статті про роль, яку відіграють інформаційні технології (Інтернет, мобільний телефон, соціальні мережі тощо) в житті людини в сучасному суспільстві, з виділеними за текстом статті неологізмами, напр., *microblogging*, *lifecasting*, *phoneography*, *netspeak*, *twitterverse*, etc. Завдання для студентів – виявити значення нових слів з контексту.

2. Індивідуальна робота. Розподіл виділених нових слів по групах: 1) я точно знаю, що означає це слово; 2) я зустрічав це слово, але не впевнений, що воно означає; 3) я ніколи не зустрічав це слово і не знаю його значення.

3. Робота в парах. Студенти порівнюють свої відповіді з відповідями партнера, отримують відсутню інформацію, пояснюючи один одному значення нових слів.

4. Робота в парах. Студенти перевіряють значення і знаходять значення залишившихся слів у джерелах (словниках, енциклопедіях, списках неологізмів тощо).

5. Робота в парах, потім робота всієї групи. Студенти підбирають еквіваленти цим неологізмам в мові перекладу, потім порівнюють свої варіанти з вибором інших студентів, обговорюючи і вибираючи найбільш точний переклад. Викладач просить утримуватися від калькування у процесі пошуків еквівалентів.

6. Загальна дискусія. Оскільки еквіваленти багатьох англійських неологізмів сфери інформаційних технологій є фонетичними запозиченнями з англійської мови (наприклад, *microblogging* – *мікроблогінг*) і дуже важко, або навіть неможливо, знайти хоча б єдиний синонім мовою перекладу, студентам пропонуються такі теми для обговорення:

- Мені подобається, як інтернет змінює українську мову. Цей глобальний феномен полегшує спілкування, оскільки з'являється все більше англійських слів, зрозумілих людям різних національностей;

- З появою все більшої кількості англійських слів і виразів моя рідна мова стає гірше, я хочу, щоб такі слова були заборонені.

У результаті заняття студенти не тільки знайомляться з неологізмами актуальними в сучасному суспільстві сфери інтернет-технологій, а й засвоюють цю лексику, підбирають варіанти адекватного перекладу,

тренуючи, тим самим, перекладацькі навички. Крім того, як усі молоді люди, студенти є активними учасниками соціальних мереж, просунутими користувачами інтернету, тому можуть додати нову лексику до тієї, що пропонується викладачем на занятті, і поділитися неологізмами, okazіоналізмами і варіантами їх перекладу, залученими зі свого особистого досвіду інтернет-спілкування.

Така загальна підсумовуюча дискусія про існуючу в українській мові яскраво виражену тенденцію запозичень з англійської мови дає можливість студентам не тільки практикуватися у дискутуванні англійською мовою, а й подивитися на мовні проблеми з точки зору соціолінгвістичного підходу: виявити та оцінити ознаки зміни балансу соціально-комунікативної системи мови за рахунок розширення сфери поширення комп'ютерного та інтернет-жаргону, заходи щодо зміни мовної політики тощо.

Література

1. Дзюбіна О. І. Структура, семантика та прагматика сленгових неологізмів соціальних мереж Twitter та Facebook : дис. ...канд. філ. наук : 10.02.04 / Дзюбіна Оксана Ігорівна. – Львів, 2016. – 206 с.
2. Hartmann R. R. K. Dictionary of Lexicography / R. R. K. Hartmann., G. James. – London and New York : Routledge, 2002. – 192 p.
3. Crystal D. A little book of language / D. Crystal. – New Haven and London : Yale University Press, 2011. – 260 p.

Склярова І.В.

викладач кафедри романо-германської філології

ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», Полтава

СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ КОМПОНЕНТ ЯК ЗАПОРУКА НАБУТТЯ МАЙБУТНІМИ ВЧИТЕЛЯМИ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ В МІЖКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ

Завдяки розширенню міжнародних зв'язків, майже в усіх сферах людської діяльності відбувається стрімке взаємопроникнення та переплетення культур. Для взаєморозуміння необхідними є як знання й урахування культури, менталітету, особливостей вербальної та невербальної поведінки своїх співрозмовників, так і володіння іноземною мовою. Та для того, щоб запобігти неприємних та конфліктних ситуацій слід навчитися долати не тільки мовний, але й культурний бар'єри.

Культурообізнаність, чутливість до культурних явищ, емпатія й толерантне ставлення утворюють той фактор, що слугує запорукою ефективного міжкультурного спілкування. Саме тому дуже важливо виховувати під час вивчення іноземної мови людину толерантну, здатну до діалогу культур, культурного наслідування, сприймання й створення світу в гармонії його багатовимірності, людину, здатну до життя у полікультурному та міжкультурному просторі [4, с. 55].

Поняття «культура» має багато значень. Її трактують як окрему сферу життя суспільства, що існує у вигляді установ та організацій, які виробляють і поширюють духовні цінності (громади, клуби, театри, музеї тощо); як сукупність цінностей і норм, які притаманні великій соціальній групі, спільноті, народу чи нації (елітарна культура, українська культура, культура молоді тощо); як відображення високого рівня досягнень людини в будь-якій діяльності (культура побуту, культурна людина в значенні «вихована та освічена» тощо) [3, с. 14]; а також як поведінку людини відповідно до норм і цінностей, визнаних у певному

соціумі та сукупність результатів людського життя й діяльності в усіх сферах (виробничій, творчій, духовній, особистісній, сімейній), це звичаї, традиції, спосіб життя, погляд на світ – на світ близький, «свій», і дальній, «чужий» – деякої групи людей (від сім'ї до нації) у певному місці та в певний час [4, с. 87].

Взаємозв'язок мови і культури полягає в тому, що мова є скарбницею та знаряддям культури, вона зберігає культурні цінності та передає їх із покоління в покоління, формує її носія, впливаючи на спосіб мислення, поведінку та сприйняття світу.

Ще Г. Нойнер у 1994 році наголосив, що «навчання іноземної мови без соціокультурного компонента не існує» [4, с. 79]. Він писав, що саме особливий зв'язок між лінгвістичним і соціокультурним компонентом комунікативної компетентності зумовлює підхід до навчання іноземної мови та його методи.

Одне з перших визначень соціокультурної компетентності було запропоноване Я. Ван Еком, – це ті чинники здатності реалізувати комунікацію, які пов'язані зі специфічними рисами певного суспільства і його культури та які виявляються в комунікативній поведінці представників цього суспільства [6, с. 53]. Найбільш відомою та прийнятною у світі є модель соціокультурної компетентності, розроблена М. Байрамом і Ж. Зарате, та яка показує наступні компоненти: знання, уміння (як діяти), цінності та ставлення, поведінка та культурна обізнаність [5, с. 8]. Пізніше до складу увійшли: знання (декларативні), уміння або знання, як діяти, екзистенційна компетентність, якою вважають сукупність індивідуальних характеристик особистості, особистісних якостей і ставлень та яка передбачає готовність до акультурації, а також здатність навчатися, що мобілізує всі зазначені знання, уміння і якості та спирається на різні наявні в людини компетентності [3, с. 11-12].

Аналіз компонента «знання» дає підстави трактувати його як:

- а) знання, які людина отримує через освіту;
- б) знання, здобуті через власний досвід життя в суспільстві;
- в) знання ціннісних орієнтацій, притаманних певним соціальним групам різних країн або регіонів (релігійні вірування,

табу, спільна історична спадщина), які є необхідними для участі людини в комунікації. Останні відносяться до низки сфер життя, елементів духовної культури й культури мовлення:

- 1) повсякденне життя (їжа, свята, робота та відпочинок);
- 2) умови та стандарти життя;
- 3) міжособистісні стосунки (міжкласові, сімейні, статеві, стосунки між людьми різних поколінь, рас та релігійних вірувань);
- 4) цінності, погляди, а також ставлення щодо соціальних класів, регіональних культур, етнічних меншостей, політики, релігії, гумору, мистецтва тощо;
- 5) паралінгвістична або невербальна поведінка (застосування рухів, жестів, міміки тощо);
- 6) соціальні норми спілкування й поведінки (пунктуальність, ввічливість, поведінкові та розмовні стандарти, табу);
- 7) ритуальна поведінка (поведінка під час релігійних і цивільних обрядів та подій, святкувань, вистав) [3, с. 102-103].

Подані аспекти соціокультурних знань повинні перебувати, на мою думку, в центрі уваги при розробці методики формування соціокультурної компетентності. Аналіз цих аспектів засвідчує, що до них не ввійшли знання про географію, природу, історію, політичний устрій країни, досягнення в галузях науки й мистецтва. З чого є помітне чітке розмежування між соціокультурними і країнознавчими знаннями, які можна отримати за допомогою читання джерел й рідною мовою. Втім, у ході вивчення іноземної мови та культури доцільно надавати перевагу інтегративному підходові – опануванню культури через мову, а точніше через мовлення в усіх його формах.

Треба зазначити, що саме набуття й засвоєння соціокультурних знань активує механізм формування соціокультурних умінь [2, с. 104-105].

Буде доречним також виокремити деякі соціально-психологічні якості, якими повинна володіти особистість для досягнення взаєморозуміння в міжкультурному діалозі:

1. усвідомлення власної ідентичності та її презентація;
2. рольова дистанція;
3. емпатія;
4. здатність особистості не боятися зустрічі з «чужим», не уникати її, а налагоджувати контакт, витримуючи суперечливі сподівання й вимоги [1, с. 53-55].
- 6 соціокультурна спостережливість [4, с. 64];
- 7 соціокультурна сенсibilізація.

Описані соціально-психологічні якості особистості можуть бути витлумачені як афективно-аксіологічний складник соціокультурної компетентності.

Проведений аналіз робіт дав змогу сформуванню узагальнене поняття соціокультурної компетентності, виокремивши особливості та головні аспекти. Отже, соціокультурна компетентність – це компонент комунікативної компетентності, що утворюється сукупністю певних знань (а саме специфічних лінгвокраїнознавчих, соціолінгвістичних, соціально-психологічних, культурологічних і міжкультурних), навичок і вмінь, здібностей та якостей, які формуються в процесі формальної чи неформальної мовної підготовки до міжкультурного спілкування.

Слід зазначити, що основним засобом формування соціокультурної компетентності постає автентичний матеріал: художні фільми, передачі та новини, художня література, статті з журналів, газет та інше. Беручи до уваги проаналізований доробок учених, вважаю обов'язковою наявність у моделі соціокультурної компетентності, що має бути розроблена для навчання майбутніх вчителів за допомогою автентичного матеріалу, трьох складників – когнітивного, поведінкового та афективно-аксіологічного. Завдяки аудіовізуальній наочності процес вивчення іноземної мови максимально наближується до ситуацій реального спілкування.

Отже, під соціокультурною компетентністю, що повинна бути сформована в майбутніх філологів за допомогою автентичного матеріалу, варто розуміти здатність особистості набувати різноманітних соціокультурних знань через аналіз та

інтеріоризацію інформації, сприйнятої за допомогою художнього фільму, рефлексувати власне ставлення до отриманої інформації, бути готовим до ефективного міжкультурного діалогу. Студенти повинні бути обізнаними з комунікативним етикетом, а саме зі стандартами комунікативної поведінки; мати поняття про граматичні й фонетичні особливості художнього мовлення; мати змогу чути живу мову, вдосконалюючи вище означене.

Література

1. Бориско Н. Ф. Социально-психологические предпосылки формирования лингвосоциокультурной компетенции / Н. Ф. Бориско // Иноземні мови, 1997. – №1. – С. 53–55.
2. Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика: учебное пособие для студентов лингвистических университетов и факультетов иностранных языков высших педагогических учебных заведений / Н. Д. Гальскова, Н. И. Гез. – М.: Академия, 2004. – 236 с.
3. Грушевицкая Т. Г. Основы межкультурной коммуникации: учебник для вузов / Т. Г. Грушевицкая, В. Д. Попков, А. П. Садохин. – М: ЮНИТИ- ДАНА, 2003. – 352 с.
4. Трикашна Ю.І. Формування англомовної соціокультурної компетентності у майбутніх філологів з використанням автентичного художнього фільму: автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.02 / Трикашна Юлія Іванівна; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ, 2017. – 394 с.
5. Byram M. Zarate G. Definitions, objectives and assessment of sociocultural competence // Council of Europe. – Strasbourg, 1994. – 33 p.
6. Eken, A. N. You've got mail: A film workshop // ELT Journal 57. – 2003. – P. 51–59.

Шехавцова С.О.,
доктор педагогічних наук, професор,
декан факультету іноземних мов
ДЗ «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка»,
м. Полтава, Україна

Окунькова Л. О.,
старший викладач кафедри
романо-германської філології
ДЗ «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка»,
м. Старобільськ, Україна

Окунькова Є. О.,
студентка магістратури
Поморської академії,
м. Слупськ, Польща

ПРОЕКТНА РОБОТА ЯК СПОСІБ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

У сучасній освіті існує багато комунікативних методів, спрямованих на особистісний розвиток та риторичні здібності. Метод проектів - один із найпопулярніших та найефективніших способів викладання англійської мови, що змушує студентів мислити креативно та вдосконалювати свої мовні навички. Дана стаття демонструє розвиток креативного мислення у студентів англійської філології, описує чотири фази поступового вдосконалення креативного мислення.

Дане дослідження може бути важливим для студентів, які збираються стати викладачами університетів і мають велике бажання використовувати

інтерактивні методи у своїй майбутній освітній практиці. Це також корисно для тих, хто зараз навчає студентів і шукає нові та креативні способи навчання.

Завдяки методам проектів розвиток креативного мислення може досягти значного прогресу у формуванні особистої самовпевненості та здатності вирішувати будь-які проблеми в педагогічній галузі.

Мета статті полягає в практичній реалізації проектної роботи як засобу формування критичного мислення студентів англійської філології. Їх цілі в основному полягають у вивченні оригінальної вимови та інтонації, а також в практиці лексичних та граматичних структур.

Іноземні мови ефективніше вивчаються за допомогою інтерактивних методів, які дають студентам можливість розвивати свої комунікативні навички. Бути затребуваним в сучасному суспільстві-значить бути гнучким і творчим [1, с. 20].

Проектний метод може бути також використаний викладачами самих різних предметів, але найкраще він підходить для філологічного напрямку. Таким чином, вчителі намагаються використовувати проектну роботу для розвитку креативного мислення, яка допоможе студентам в їх майбутній роботі та повсякденні.

Для першокурсників всі необхідні інструкції повинні бути оголошені заздалегідь, тому що студенти повинні знати все, що вони мають робити протягом двох років вивчення предмета. Для того щоб підготувати студентів до абсолютно нових методик, дані завдання повинні мати наступні принципи: від простих завдань до більш складних.

Проектну роботу на лекціях з англійської фонетики ефективніше використовувати в кінці семестру після того, як студенти вивчили велику кількість скоромовок, звукових

вправ і англійських віршів. Тренуючись день у день, слухаючи автентичні записи, студенти набувають досвід швидкої мови і правильної вимови, імітуючи подібні звуки. Регулярне розігрування міні-діалогів і полілогів призводить студентів до впевненості в подальших виступах[2, с. 21].

Отже, першокурсники отримали завдання розіграти ляльковий спектакль в результаті своєї кропіткої роботи на заняттях і після них. Краще організувати роботу в групах по 7-9 чоловік. Вони повинні самостійно, без втручання вчителя, вибрати п'єсу або казку і розділити ролі. Ця процедура, іноді, є найскладнішою, тому що кастинг вимагає дуже ретельного та творчого підходу до особистості, щоб виявити таланти та можливості студентів. Після цього вони повинні читати свої частини діалогу окремо багато разів, а потім, зібравшись разом, студенти відшліфовують матеріал щоб представити блискучий результат. Через кілька тижнів група першокурсників готова представити свій проект.

Викладачі та другокурсники запрошуються в якості глядачів і критиків. Це перший і найпростіший крок у виконанні такого роду діяльності, тому що студенти приховані за ширмою, і вони можуть використовувати свої замітки та не боятися публіки [3, с. 18].

У наступному семестрі студентам дається більш складне завдання-це виступ. Як і в попередньому семестрі, вони отримують рекомендації від вчителя про те, який навчальний матеріал повинен бути використаний. Всі студенти можуть працювати в одній групі або можуть бути розділені на дві або більше підгруп, залежно від кількості персонажів у п'єсі. Після обговорення того, який фрагмент драми показати, вони повинні вибрати текст відповідно до вивченого лексичного та граматичного матеріалу. Критичне мислення допомагає

їм вирішити цю проблему. Потім студенти починають працювати над своїми ролями, посилено тренуючи вимову та інтонацію. Одна з найскладніших речей - це сам факт драматизації, який для більшості студентів є абсолютно новим. Традиційно виступ проводиться в кінці року. Спосіб презентації такий же, як і в попередньому семестрі.

Третій крок в оволодінні мовою-озвучування мультфільму. Короткий епізод з будь-якого мультфільму, який подобається студентам, можна вибрати та дублювати. Тривалість роботи має бути не більше 15 хвилин. Що стосується вимови, то студенти тренують швидко усну мову в природному життєвому спілкуванні. Збираючись разом після занять, вони думають не тільки про кастинг і жанр мультфільму, але і про саундтреки та звукові особливості. Ця підготовка дуже цікава з емоційної точки зору, включаючи почуття гумору та інші культурні аспекти (діалекти, акценти та сленги). Для цього проекту другокурсники повинні вивчити напам'ять свої ролі в манері оригінальних персонажів. В день демонстрації проекту студенти стоять по обидві сторони екрану, готові дублювати фрагмент мультфільму. Вони можуть використовувати деякі нотатки, для допомоги їм з надзвичайно довгими репліками. Майже все звучання має бути створено самими студентами. Якщо епізод містить пісню, то її також повинні виконувати студенти.

Четвертий та останній крок у розвитку креативного мислення-це дубляж повнометражного фільму. Тривалість фільму повинна бути протягом години. Оскільки курс практичної фонетики триває два академічні роки, це завдання, очевидно, найважче і виснажливе, та зазвичай готується як випускна екзаменаційна робота.

Ця діяльність вимагає творчого підходу, тому що все повинно бути гармонійно та логічно структуровано. Студенти переважно беруть для проектної роботи

комедійний фільм: по-перше, це весело; по-друге, гумор-вважається одним з найскладніших стилістичних прийомів, який часто неможливо трансформувати з однієї культури в іншу; по-третє, цей жанр дуже емоційний, виразно барвистий та розвиває у них тонке почуття мови.

Працюючи над проектом, студенти стають більш відповідальними, організованими, доброзичливими та починають усвідомлювати, як глибоко та щиро вони люблять англійську мову [4, с. 32]. Оскільки це остання проектна робота на цю тему, форма презентації зазвичай більше схожа на фестиваль, ніж на іспит.

Викладач повинен створити систему оцінок. У будь-якому випадку, якщо студент бере активну участь у проекті та демонструє свій поступовий прогрес, “провалити” іспит неможливо. Таким чином, даний вид викладання та навчання є найбільш ефективним і приємним в навчальному процесі.

Отже, дане дослідження демонструє ефективність розвитку креативного мислення та поступове вдосконалення навичок і знань у студентів англійської філології.

На закінчення слід зазначити, що метод проектів приносить велику кількість переваг в емоційному, освітньому та творчому аспектах, заснованих на досягненні основних цілей.

Література

1. Monks, A., (1991). *Creativity: A handbook for Teachers*. London, UK.
2. Bekhtereva, N. V., (2007). *The magic of the brain and the labirinths of life*. St. Petesburg, Russia.
3. Polat, E., (2000). *Theory and practice of remote training*. Moscow, Russia.

4. Vernon, P., (2009). *Creativity of human abilities*. New York, NY, USA.

**Шкарлет В.О., викладач кафедри
романо-германської філології
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м.Старобільськ**

СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД ЩОДО ТРАКТУВАННЯ ПОНЯТТЯ «ПОЛІКУЛЬТУРНІ ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ»

В умовах інтенсивного розвитку міжнародних зв'язків відбувається культурний обмін на національному і міжнародному рівнях серед держав світу, зокрема України. Як зазначають науковці, для успішного міжкультурного спілкування, взаємодії з представниками різних національностей необхідно не тільки знання іноземних мов, країнознавства, але й ціннісних орієнтацій, національного менталітету іншого народу, що зумовлює домінантність полікультурної освіти, яка полягає у формуванні особистості, яка здатна до активної й ефективної життєдіяльності в багатонаціональному і полікультурному середовищі, яка володіє розвиненим відчуттям розуміння і толерантності до інших культур, умінням успішно взаємодіяти з представниками різних національностей, вірувань і культур.

У вітчизняній педагогічній науці проблема полікультурної освіти і виховання молоді була об'єктом уваги таких українських дослідників, як Е. Антипова, В. Бойченко, В. Болгарінова, Л. Волик, Л. Голік, О. Гуренко, Л. Горбунова, О. Ковальчук, О. Локшина, І. Лощенова, Л. Пуховська, А. Солодка, О. Сухомлинська та ін.

Зарубіжною педагогічною наукою вже накопичено

значний досвід у розробці питань полікультурної освіти, зокрема низка зарубіжних науковців досліджували зазначену проблему (Г. Бейкер, Дж. Бенкс, К. Бенкет, П. Вебер, Ж. Гей, Д. Голлнік, Дж. Гудлед, О. Джуринський, К. Кемпбел, В. Міттер, Т. Рюлькер, С. Ньето, Е. Холлінс та ін.). В зарубіжних роботах висвітлено запровадження полікультурної освіти, розробки концепції, моделі такої освіти тощо. Виходячи з актуальності окресленої проблеми, ураховуючи її недостатню розробленість, а також необхідність у розв'язанні об'єктивних протиріч, властивих навчально-виховному процесу в університеті нашим завдання є: на підставі аналізу філософської, психолого-педагогічної, соціально педагогічної літератури виявити ступінь розробленості проблеми дослідження, здійснити термінологічний аналіз ключових понять.

Оскільки ключове поняття нашого дослідження складається з двох складових, які трактуються в різних наукових розвідках окремо, а саме: «полікультурність» та «ціннісні орієнтації», тому нам необхідно почати з визначення поняття «полікультурність», яке досить поширене в педагогічній науці і, наразі, активно досліджується в сучасних наукових роботах з педагогіки. В основі семантичного визначення поняття полі культурності, в свою чергу, лежить інтерпретація феномена культури, тому ми розпочинаємо із аналізу визначення поняття «культури». Інтерпретація поняття культури є складним завданням, оскільки сама по собі культура є досить складним об'єктом дослідження. Слово «культура» походить від латинського «Culture» – «обробіток», «обробляти») – сукупність матеріальних і духовних цінностей, створених людством протягом його історії; історично набутий набір правил усередині соціуму для його збереження та гармонізації. Поняття «культура» об'єднує в собі науку (включно з технологією) і освіту, мистецтво

(літературу та інші галузі), мораль, уклад життя та світогляд [1, с.15-16]. За визначення С.Гончаренко «полікультурність» – це інтеграція різних культурних одиниць в один організм. Полікультурність – це рівноправність, толерантність взаємозв'язків між культурами окремих народів. У процесі взаємодії різних культур створюються нові культурні цінності [3, с.47].

Ціннісні орієнтації – елементи внутрішньої (диспозиційної) структури особистості, які сформовано та закріплено життєвим досвідом індивіда у процесах соціалізації та соціальної адаптації, коли відокремлюється те, що має значення (суттєве для конкретної людини), від того, що не має важливого значення (несуттєвого), через прийняття або неприйняття особистістю певних цінностей, усвідомлюваних як межі (горизонти) граничних смислів й основоположних цілей життя, а також визначаються припустимі засоби їхньої реалізації [5, с.245].

У своїй публікації ми акцентуємо увагу на полікультурних ціннісних орієнтаціях майбутнього учителя англійської мови як одного з компонентів полікультурної компетентності. Це, насамперед, ціннісні орієнтації особистості, які виступають у ролі соціальних детермінантів поведінки в полікультурному суспільстві. Формування полікультурних орієнтацій майбутніх учителів спрямоване на усвідомлення та внутрішнє сприйняття культурного різноманіття як однієї з основних загальнолюдських цінностей, переконання в рівноправності і рівноцінності культур, усвідомлення себе як людини культури. У зв'язку з тим, що предмети і явища навколишнього світу володіють низкою об'єктивних характеристик, які є підставою для їх суб'єктивної оцінки, формування полікультурних орієнтацій передбачає осмислення таких найвищих цінностей, як: людина, істина, свобода, справедливість, пізнання, краса та ін. Адже

система цінностей майбутнього викладача є для нього певним орієнтиром в професійній діяльності, вказує на особистісне, соціально-культурне значення об'єктів і явищ, виявляє позитивне або негативне ставлення до них. Навчально-виховний процес, спрямований на полікультурну освіту, сприяє становленню системи ціннісних орієнтацій майбутнього викладача. Підтвердженням цього є і думка Лідії Хомич про те, що система цінностей педагога – це його внутрішній світ, що виникає найбільшою мірою як результат професійно-педагогічної підготовки у вищому навчальному закладі [4, с.90-91]. Вагомими для нас стали думки О.Беспалько, який стверджує: «Вивчаючи людину з позицій її ставлення, ми встановлюємо її змістовні зв'язки з навколишньою суспільною дійсністю». Отже, за логікою міркувань науковця, суб'єктивне ставлення – це «концентрат мотиваційних утворень людини і впливів середовища суспільної діяльності»[2]. Вплив середовища, на його думку, в тому, що та чи інша спільність людей має власний спосіб життя, традиції, обряди, ритуали й норми життєдіяльності, що створюють особливий контекст реалізації сил, що спонукають людину. Під впливом середовища формуються ціннісні орієнтації особистості – «особливий зміст її суб'єктивного ставлення до зовнішнього світу». Крім того, категорія ставлення дає змогу об'єднати в систему ряд компонентів структури особистості, що визначають поведінку людини. О.Беспалько акцентує увагу на таких його видах: психічні, психологічні (емоції, інтереси, установки, оцінки). Розглядаючи ставлення в контексті внутрішнього світу особистості, О.Беспалько характеризує його структуру: емоційність, узагальненість, домінантність, когерентність, принциповість, свідомість [2].

Як бачимо, зміст полікультурних ціннісних

орієнтацій майбутнього учителя іноземних мов визначає характер і спрямованість взаємодії в умовах освітнього процесу та виражається у здатності вільно орієнтуватися в складних соціальних і професійних ситуаціях, вибирати, здійснювати інноваційні процеси.

Література

1. Ангдійчук І. Психологічні особливості розвитку професійної мотивації майбутніх психологів // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: психологічні науки. – 2018. – Т 1. Вип. 1. – С. 14 – 19.

2. Беспалько О., Веретенко Т. Вплив полікультурної освіти на формування особистості сучасного студента. – 2014. 3. Гончаренко С. Український педагогічний словник / Сергій Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.

4. Хомич, Л. (2014). Аксіологічні основи змісту навчання і виховання майбутніх вчителів. Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології, 2 (Т. 1), С. 89-93.

5. Фурт Д. Феномен полікультуралізму в педагогічному дискурсі // Педагогіка вищої та середньої школи. – 2014. – Вип. 40. – С. 244 – 249.

**ВИМОГИ ЩОДО ОФОРМЛЕННЯ СТАТЕЙ У ЖУРНАЛІ
„ВІСНИК ЛНУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА.
СЕРІЯ: ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ”, ЯКИЙ Є ФАХОВИМ
НАУКОВИМ ВИДАННЯМ УКРАЇНИ,
КАТЕГОРІЯ Б**

<http://visnyk.luguniv.edu.ua/index.php/vphil>

Для публікації статті у Віснику ЛНУ імені Тараса Шевченка (Філологічні науки) необхідно надіслати статтю та відповідні матеріали за електронною поштою до **30 КВІТНЯ 2021 (включно)**.

До друку приймаються статті, які публікуються авторами вперше. Стаття повинна містити виклад проміжних або кінцевих результатів наукової роботи, висвітлювати конкретне питання за темою дисертації чи наукового дослідження, фіксувати науковий пріоритет автора.

Стаття подається в завершеному й літературно опрацьованому вигляді згідно вимог наукового стилю.

Тематичні напрями журналу:

1. *Актуальні питання мовознавства.*
2. *Романо-германські мови.*
3. *Літературознавство та література зарубіжних країн.*
4. *Зіставні студії та перекладознавство.*
5. *Лінгводидактика.*

Мови публікацій: українська, англійська, німецька, французька, іспанська, російська.

При підготовці статті необхідно уникати стилю наукового звіту чи науково-популярної статті, дотримуватися загальноприйнятих правил цитування. **Стаття не повинна представляти набір цитат або простий переказ чужих думок.**

Вимоги до оформлення тексту рукопису

1. Набір тексту здійснюється у форматі Microsoft Word (*doc, *rtf). **Обсяг статті** – від 8 до 12 сторінок (повністю підготовлених до друку). Формат А4, кегль 12, гарнітура Times

New Roman, всі поля (верхнє, нижнє, праве й лїве) – 3,8 см, міжрядковий інтервал – 1,5.

2. Інформація про **УДК** розташовується у верхньому лівому кутку без відступів (шрифт нежирний).

3. **Прізвище та ініціали автора** вказуються в лівому верхньому кутку (*через рядок від УДК*) шрифт жирний, після коми наступним рядком – учений ступінь, звання, посада, місце роботи (шрифт нежирний), місто, країна. Наступний рядок e-mail (шрифт нежирний).

4. **Нижче** – ORCID ID (персональний код, який необхідно отримати, заповнивши анкету за посиланням: <https://orcid.org/register>) (шрифт нежирний).

5. **Назва статті**, друкується *через рядок від ORCID*, великими буквами (шрифт жирний), може містити не більше 10 слів, розкривати сутність проблеми та бути цікавою широкому загалу науковців. Назва статті має бути сформульована одним реченням. У формулюванні назви статті слід уникати скорочень.

Зміст статті викладається за планом, *через рядок від назви статті*: **постановка проблеми** в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями; **аналіз останніх досліджень і публікацій**, у яких започатковано розв'язання цієї проблеми та на які спирається автор; **виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми**, яким присвячується ця стаття; **формулювання цілей статті** (постановка завдання); **визначення методики дослідження** (сукупність методів дослідження, їх основний зміст, характеристики і показники, які вони фіксують, та одиниці вимірювання); **виклад основного матеріалу дослідження** з певним обґрунтуванням отриманих наукових результатів; висновки з цього дослідження й перспективи подальших розвідок у цьому напрямку.

Усі перелічені елементи повинні бути стилістично представлені в тексті, але графічно виділяти їх не треба.

Приклади у тексті роботи подаємо курсивом. Лапки в тексті друкуємо за зразком: „...”; розрізняйте дефіса (-) й тире (–). У тексті статті біля прізвищ вказуємо лише один ініціал.

7. **Посилання на цитовані джерела.** Просимо звернути

увагу на те, що посилання в тексті оформлюються по-новому: у круглих дужках зазначається прізвище автора, та рік видання роботи (наприклад, Шумська, 2010). Якщо потрібно послатися на декілька джерел, варто перелічувати їх через крапку з комою (наприклад, Афанасьєва, 2016; Богданова & Саннікова, 2015; Moore, 2006). Якщо використовуються цитати, статистика тощо, то слід вказати номер сторінки посилання (Афанасьєва, 2016, с. 46; Bruner, 2012, р. 24).

8. **Бібліографія і при необхідності примітки** подаються в кінці статті (*через рядок після статті!!!*) після заголовку „Список використаної літератури” (без двокрапки) у порядку цитування й оформляються відповідно до останніх бібліографічних вимог (Приклади оформлення списку використаних джерел, відповідно до ДСТУ 8302:2015 додаються нижче). Бібліографічні джерела подаються підряд, без відокремлення абзацом; ім'я автора праці (або перше слово її назви) виділяється жирним шрифтом.

9. Для коректного індексування публікацій наукометричними системами після «Списку використаної літератури» необхідно навести **References**. Посилання в **References** мають бути оформлені латиною; для кириличних цитувань слід транслітерувати (онлайнний транслітератор. Для транслітерації з української мови можна скористатися сервісом <http://ukrlit.org> та з російської – <http://translit-online.ru/> *Імена авторів та назви видань; останні також слід навести в англійському перекладі в [] з зазначенням мови оригіналу в дужках, наприклад, [in Russian], [in Ukrainian].*

Наприклад: **Ivanova, I.I. (2009).** *Aktualni problemy suchasnoyi sotsialnoyi roboty: antydiskryminatsiyna teoriya i praktyka* [Actual problems of modern social work: anti-discrimination theory and practice]. Uzhhorod: „AUTDOR-SHARK” [in Ukrainian].

Назви періодичних видань слід наводити відповідно до офіційного латинського написання за номером реєстрації ISSN. В елементах опису не можна заміняти латинські літери на кириличні. Цитування в References мають бути оформлені за стандартом **APA** (American Psychological Association Style)

(http://www.tandf.co.uk/journals/authors/style/reference/tf_APA.pdf)

10. Статтю заключають 3 анотації обсягом 1600-1800 знаків (українською, російською та англійською мовами) із зазначенням прізвища, ім'я та по-батькові автора, назви статті та ключовими словами (3–5 термінів, курсивом). Орієнтовно це 25 – 29 строки. Редагування анотації англійською мовою за допомогою онлайн-сервісів (наприклад, Google translate та ін.) є неприпустимим!

11. Статтю завершуємо наступною шапкою, через рядок від анотації у правому куті.

Стаття надійшла до редакції 00.00.2021 р.

Стаття прийнята до друку 00.00.2021 р.

Рецензент – д. філ. н.д.пед.н, проф. _____

Важливо для ВСІХ авторів незалежно від наукового звання! Стаття повинна супроводжуватися рецензією провідного фахівця (доктора, професора) – сканкопія.

ПОРЯДОК ПОДАННЯ МАТЕРІАЛІВ

Для опублікування статті необхідно надіслати електронною поштою на адресу kafedra.rgf.lnu.press@gmail.com такі матеріали.

Інформація про автора подається на окремому аркуші.

ПОДАЄТЬСЯ ТРЬОМА МОВАМИ!!!! (українською, російською та англійською):

- Прізвище, ім'я, по батькові.
- Місце роботи, посада, звання, учений ступінь.
- Адреса навчального закладу (повністю).
- Домашня адреса.
- Контактні телефони (службовий, домашній, мобільний).
- Е-mail – !!! обов'язково.
- Який варіант журналу Вам потрібен: друкований\електронний.

Приклад підпису файлів:

Іванов_Інформація_про_автора, Іванов_стаття,
Іванов_квитанція.

Оргкомітет залишає за собою право відмовити авторові в публікації статті, яка не відповідає редакційним вимогам, матеріали авторові не повертаються.

Довідки можна отримати:

Кокнова Тетяна Анатоліївна, к.п.н., доцент кафедри
романо-германської філології Тел.: +38-050-910-12-97

УМОВИ ОПЛАТИ

Редакційний збір покриває витрати, пов'язані з редагуванням статей, макетуванням та друком журналу, а також поштовою пересилкою журналу за реєстром обов'язкової розсилки, присвоєння DOI. **Після підтвердження щодо прийому статті до друку** автору будуть надіслані реквізити для оплати публікації.

Пропонується два варіанти для оплати на вибір авторів:

- електронний варіант – **300 гривень**;
- друкований варіант – **600 гривень**.

Термін подачі статті – до **25 травня 2021 р.** на адресу
kafedra.rgf.lnu.press@gmail.com

Зразок оформлення статті:

УДК 37.091.12.011.3-051:811]:378.147

Іванов І. І.,

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри
романо-германської філології

ДЗ „Луганський національний університет

імені Тараса Шевченка”, м. Старобільськ, Україна
ivaniv@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-2499-732X>

СПЕЦИФІКА ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОМЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У РОЗРІЗІ ПРОФІЛЬНО-ОРІЄНТОВАНИХ ДИСЦИПЛІН

Мотивація студентів є однією з фундаментальних проблем як в психології та педагогіці, так і в методиці. ...

Сучасний рівень підготовки молодих спеціалістів-предметників (у нашому випадку викладачів іноземних мов)
Саме тому актуальність дослідження зумовлена необхідністю
.....

Компетентнісний підхід у системі освіти, підготовка конкурентоспроможного випускника вищої школи є предметом наукових інтересів українських учених В. Андрущенка, В. Баранівського І. Беха, В. Борисова, Ф. Гоноболіна, В. Гриньової, О. Дубасенюк.

Зрозуміло, що формування лінгвометодичної компетентності – це складна система, яка не може бути розглянута в рамках однієї статті, тому завдання цього дослідження полягає Отже, метою статті є

У наш час процес навчання вимагає перенесення уваги на його результат, орієнтації змісту й організації навчання на компетентнісний підхід і пошук ефективних механізмів та стратегій його запровадження.

.....
Отже, зазначимо, що У перспективі вбачається

Список використаної літератури

Вайнола Р.Х., Капська А.Й., Комарова Н.М., Кузьменко О.А. Волонтерський рух в Україні: тенденції розвитку: методичний матеріал. Київ: Академпрес, 2009. 285 с. **2. Васильєв І.І.** Соціальна робота (теорія і практика). *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота.* 2014. Вип. 2(43). С. 1–2. **3. Moore K.** Defining the Term

„At Risk”. Child Trends. *Brief Research-to-Results*. 2006. Number 12. October, 2006. P.1–3.

References

Ivanova, I. I. (2009). *Aktualni problemy suchasnoyi sotsialnoyi roboty: antydyskryminatsiyna teoriya i praktyka* [Actual problems of modern social work: anti-discrimination theory and practice]. Uzhhorod: „AUTDOR-SHARK” [in Ukrainian].

Іванов І. І. Специфіка формування лінгвометодичної компетентності у розрізі профільно-орієнтованих дисциплін

У статті розглянуто специфіку формування лінгвометодичної компетентності в розвинутих країнах світу у розрізі профільно-орієнтованих дисциплін. Проаналізовано досвід використання таксономії Б. Блума та технології розвитку критичного мислення. Встановлено, що вони дають змогу перетворити теоретичні знання на стійкі внутрішні утворення, що стають унікальною персоніфікованою частиною майбутнього викладача іноземних мов. Визначено, що дієвим є поєднання наукового, лінгвістичного та методичного компонентів у єдиний навчальний блок у

[illegible]

В результаті дослідження з'ясовано, що у розвинutih країнах світу для підбору форм, методів та технологій роботи з майбутніми викладачами іноземних мов орієнтуються на студентоцентриований підхід, спрямований на врахування

специфіки професійної діяльності на кожному етапі фахової підготовки майбутніх викладачів іноземних мов.

Ключові слова: лінгвометодична підготовка, майбутні викладачі іноземних мов, програма підготовки, профільно-орієнтовані дисципліни, методи і прийоми.

Иванов И. И. Специфика формирования лингвометодической компетентности в разрезе профильно-ориентированных дисциплин

В статье рассмотрена специфика формирования лингвометодической компетентности в развитых странах мира в разрезе профильно-ориентированных дисциплин. Проанализирован опыт использования таксономии Б. Блума и технологии развития критического мышления. Установлено, что они позволяют превратить теоретические знания в устойчивые внутренние образования, становятся уникальной персонифицированной частью будущего преподавателя иностранных языков. Определено, что действенным является сочетание научного, лингвистического и методического компонентов в единый учебный блок в процессе подготовки будущих преподавателей иностранных языков.

.....
.....
.....
.....

В результате исследования установлено, что в развитых странах мира для подбора форм, методов и технологий работы с будущими преподавателями иностранных языков ориентируются на студентоцентрированный подход, направленный на учет специфики профессиональной деятельности на каждом этапе профессиональной подготовки будущих преподавателей иностранных языков.

Ключевые слова: лінгвометодическая підготовка, будущі преподаватели иностранных языков, программа подготовки, профильно-ориентированные дисциплины, методы и приемы.

Ivanov I. I. The specifics of linguistic-and-methodological competence formation in the context of profile-specialized disciplines

The article considers the specifics of linguistic-and-methodological competence formation in the developed countries of the world in the context of profile-specialized disciplines. It has been analyzed the content-specific features of program-oriented disciplines, which is the basis of different models of training of prospective teachers of foreign languages in the developed countries, The peculiarities of the process of training of prospective teachers of foreign languages, taking into account the specifics of disciplines, practices/internships, forms and methods of work with the prospective teachers of foreign languages in the process of their professional training have also been considered. The experience of using B. Bloom's taxonomy and the technology of developing critical thinking has been investigated. It has been established that those techniques allow to turn theoretical knowledge into a steady internal education, becoming a unique personalized part of the prospective teacher of foreign languages. It has been determined that the combination of scientific, linguistic and methodological components into a single educational unit in the process of training of prospective teachers of foreign languages has proved to be effective to integrate academic disciplines and assistant practice of prospective foreign language teachers during their professional training. As a result of the study, it has been established that in the developed countries of the world the selection of forms, methods and techniques of training of prospective teachers of foreign languages is based on a student-centered approach aimed at taking into account the specifics of professional activity at each stage of training of prospective teachers of foreign languages.

Key words: linguistic-and-methodological education, prospective foreign language teachers, training program, profile-oriented disciplines, methods and techniques.

Стаття надійшла до редакції 00.00.2020 р.

Стаття прийнята до друку 00.00.2020 р.

Рецензент – д. філ. н.\д.пед.н, проф. _____

**ПРИКЛАДИ
ОФОРМЛЕННЯ СПИСКУ ВИКОРИСТАНОЇ
ЛІТЕРАТУРИ
з урахуванням Національного стандарту України
ДСТУ 8302:2015**

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с. • Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917-1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с. • Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та наеміграції (1919-1993 рр.) : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с. • Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с. • Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с. • Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с. • Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦУЛ, 2016. 172 с. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с.
	• Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія.

Два автори	Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. • Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. • Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. • Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.
Три автори	• Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с. • Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. М. О. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 206 с. • Кузнєцов М. А., Фоменко К. І., Кузнєцов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.
Чотири і більше авторів	• Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с. • Бікулов Д. Т, Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя :

	ЗНУ, 2017. 360 с. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	- Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. - Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с. Дахно І. І., Алієва-Барановська В.М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.
Без автора	25 років економічному факультету: історія та сьогодення (1991-2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. А. В. Череп. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 330 с. - Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана ; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с. - Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с. - Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с. - Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с. - Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К.

	Колпакова. Запоріжжя, 2017. 328 с. • Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження актуальних проблем : монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2016. 488 с. • Адміністративно-правова освіта у персоналіях : довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломоець, В. К. Колпакова. Київ : Ін Юре, 2015. 352 с. • Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5-6 жовт. 2017 р. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 216 с. • Країни пострадянського простору: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2016. 306 с. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.
Багатотомні видання	• Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с. • Лодий П. Д. Сочинения : в 2 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. А. В. Сеницына. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2015. Т. 1. 306 с. • Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2017. Т. 1. 382 с. • Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.

	Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : в 6 т. Харьков : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.
Автореферати дисертацій	Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с. - Гнатенко Н. Г. Группы інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с. - Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.
Дисертації	- Авдеєва О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII - початок XX ст.) : дис канд. іст. наук : 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с. - Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.
Законодавчі та	- Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. - Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. - Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 48-49. Ст. 536.

нормативні документи	• Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. №1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017). • Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. №4. С. 530– 543. • Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10. • Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141. • Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.
Архівні документи	• Лист Голови Співки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Співки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71. • Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України</i>. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.

Патенти	• Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с. • Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.
Препринти	• Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1). • Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. центр«Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ2006-4).
Стандарти	• ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). • ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107- 1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. • ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила(ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ :

	Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
Каталоги	• Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с. • Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с. • Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін. ; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.
Бібліографічні показники	• Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. показч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с. • Микола Лукаш : біобібліогр. показч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10). • Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича незалежній Україні : бібліогр. показч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування). • Лисодєд О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992-2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків : Одісей, 2003. 128 с. • Яценко О. М., Любовець Н. І. Українські персональні бібліографічні показники (1856-2013). Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).
	☐ Баймуратов М. А. Имплементация норм

Частина видання книги	международного права и роль Конституционного Суда Украины в толковании международных договоров / М. А. Баймуратов. <i>Михайло Баймуратов: право як буття вченого</i> : зб. наук. пр. до 55-річчя проф. М. О. Баймуратова / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477–493. Гетьман А. П. Екологічна політика держави: конституційно-правовий аспект. <i>Тридцять лет с экологическим правом</i> : избранные труды. Харьков, 2013. С. 205–212. • Коломоець Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоець. Київ, 2009. С. 195–197. • Алексєєв В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.
Частина видання матеріалів конференції (тез доповідей)	□ Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації</i> : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136. □ Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i> : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137. □ Кононенко Н. Методология толерантности в системе общественных отношений. <i>Формирование толерантного сознания в обществе</i> : материалы VII междунар. антитеррорист. форума (Братислава, 18 нояб. 2010 г.). Киев, 2011. С. 145–150. □ Микитів Г. В., Кондратенко Ю.

	Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i> : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53. □ Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній школі. <i>Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних, фармацевтичних та природничих наук</i> : матеріали III регіон. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 211–212.
Частина видання довідкового видання	□ Кучеренко І. М. Право державної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 673. □ Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. <i>Адміністративне право України</i> : словник термінів / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54– 55. Сірий М. І. Судова влада. <i>Юридична енциклопедія</i>. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.
Частина видання продовжуваного видання	□ Коломоєць Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формулювання їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46. □ Левчук С. А., Хмельницький А. А. Дослідження статичного деформування складених циліндричних оболонок за допомогою матриць типу Гріна. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159. □ Левчук С. А., Рак Л. О., Хмельницький А. А. Моделювання статичного деформування складеної конструкції з двох пластин за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i>. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–

	218. Тарасов О. В. Міжнародна правосуб'єктність людини в практиці Нюрнберзького трибуналу. <i>Проблеми законності</i>. Харків, 2011. Вип. 115. С. 200–206.
Частина видання періодичного видання (журналу, газети)	Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. <i>Часопис Київського університету права</i>. 2007. № 4. С. 88–92. • Коломоець Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права: генеза і поняття. <i>Право України</i>. 2017. № 5. С. 71–79. • Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5. • Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i>. 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15. Bletska D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108.
Електронні ресурси	• Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017). • Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. <i>Юридичний науковий електронний журнал</i>. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsej.org.ua/5_2017/32.pdf. • Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 20–27.

URL:

<http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivvydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf>. (дата звернення: 15.11.2017).

- Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років XX століття: період переходу до ринку. *Наука та інновації*. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: <https://doi.org/10.15407/scin12.06.006>.

Наукове видання

Збірник матеріалів

*V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
«Ключові проблеми сучасної германської та романської філології», присвяченої 100-
річчю ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»*

Редакційна колегія:

Шехавцова С.О., д-р пед. наук, професор, декан факультету іноземних мов;
Биндас О.М., канд.пед.наук, доцент, зав. каф. романо-германської філології (відпов.
редактор);
Кокнова Т.А., канд.пед.наук, доцент;
Шаповалова Л.В., канд. пед. наук, доцент;
Савельєва Н.О., канд. філ. наук, доцент;
Кононова А.В., ст. лаборант (відпов. секретар).

За заг. ред. д-ра пед. наук, професора, декана факультету іноземних мов
С.О. Шехавцової

Коректор – О.М. Биндас

Комп'ютерне макетування – А.В. Кононова

Відповідальна за випуск:

Биндас О.М., канд.пед.наук, доцент.

Здано до склад. 28 квітня 2021 р. Підп. до друку 28 квітня 2021 р.

Формат 60х84 1/16. Папір офсет. Гарнітура Times New Roman. Друк
ризграфічний. Ум. друк. арк. 8,3. Наклад 35 прим. Зам. № 62.

Видавець і виготовлювач

Видавництво Державного закладу

«Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

пл. Гоголя, 1, м. Старобільськ, 92703. Тел./факс: (06461) 2-16-02.

e-mail: mail@luguniv.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3459 від 09.04.2009 р.